

حوا

فصل نامه علمی-فرهنگی انجمن اسلامی دانشجویان
دانشگاه الزهراء(س) / سال چهارم / شماره دوازدهم /
زمستان ۱۳۹۹-بهار ۱۴۰۰ / ۴۴ صفحه

+ انواع ازدواج در فقه
و قانون مدنی /
به شرطها و شروطها /
ضمان خوشبختی

+ سبک زندگی مینیمال /
ازدواج به سبک گلسر

+ ازدواج در گذر تاریخ /
ازدواج آسان /
تاثیر ازدواج دانشجویی بر محیط دانشگاه و جامعه /
تهدیدی که به فرصت تبدیل شد /
آفت تکلف /
اسباب زندگی یا اسباب عذاب؟

حوا اولین فصلنامه علمی-فرهنگی دانشگاه الزهراء(س) در حوزه ی زنان و خانواده

شناسنامه نشریه:

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه الزهراء(س) عضو اتحادیه انجمن های اسلامی دفتر تحکیم وحدت

مدیر مسئول: ام البنین وکیل زاده

سر دبیر: زهرا ملکوتی پور

نویسندگان: ریحانه سادات وحید، زهرا پیرزاده، حدیثه ترابیان، زهرا جوان، سمیرا رحمتیان، کوثر محمدی همجروئی، مهسا ابراهیمی، زهرا عباسیان، محیا ناری، الهام آقا بابایی، سمانه احمدی، زهرا طاهرخانی، زهرا رحمانی، نرگس عابدینی، زهرا غنی آبادی، زهرا امیری، طهورا ملایحی، مهدیه اسدالهی، مائده نیساری، زهرا ملکوتی پور

استاد مشاور: دکتر الهام شریعتی

ویراستار: فاطمه پیران

صفحه آرا: مرضیه انبری

با تشکر از سرکار خانم وزیری که ما را در انتشار این شماره از نشریه همراهی کردند.

@havvamag

@anjomanalzahra

@anjoman_islami_alzahra

@havva_mag

۰۹۰۳۹۶۹۳۴۹۷

سخن سردبیر

زهرا ملکوتی پور

روز زن در جهان، روزی برای بازیابی جایگاه زن می‌باشد. جایگاهی که از زنان سلب شده و با اعتراض و راهپیمایی و جنبش‌ها سعی در بازگرداندن این جایگاه و گرفتن حقوق خود دارند. حتی تاریخچه روز هشت مارس و جریان‌های غرب را بررسی کنیم به این مساله می‌رسیم.

اما روز زن در ایران به چه شکل است؟

روز زن در این مرز و بوم با ولادت یگانه بانوی اسلام گره خورده است. بانویی که ستم را برنتافت و با فداکاری بی‌بدیل برای با پس‌گیری حق تلاش کرد. ایشان در همه مراحل و نقش‌های خود در زندگی، الگویی کامل برای زنان هستند، حتی در امر حق طلب بودن. پس چرا ما زنان هم مثل ایشان نباشیم؟

در روز زن، روز ولادت این بانو، برای بازیابی جایگاه زن در کشور و برای گرفتن حقوق خود تلاش کنیم. حقوقی که چه در قانون و چه در جامعه و عرف از ما ضایع شده است را بخواهیم. خود را دست کم نگیریم و یادمان بیاید که ما انقلاب کردیم. مبارزه سیاسی کردیم. در دفاع مقدس جنگیدیم. پس قوی‌تر از آن هستیم که کم بیاوریم. بانوان سرزمین من، حق طلب باشید. و یادتان باشد که هیچ کس در هیچ جای جهان، برای شما مبارزه نمی‌کند. هیچ کس دلسوزتر از خود شما برای خودتان نیست.

از آگاهی دادن به زنان دیگر آغاز کنیم. از شکستن تابوهای غلط و عرف اشتباه شروع کنیم. از تربیت نسل بهتر یا حتی نجات دادن همجنس‌های خود از زیر بار ظلم. این ما هستیم که آینده را می‌سازیم و پس برای آینده بهتر داشتن تلاش کنیم به آینده امیدوار باشیم. حرکت‌های کوچک باعث انقلاب‌های بزرگی شده‌اند.

فهرست:

سخن سردبیر ۱

سرویس جامعه شناسی:

ازدواج در گذر تاریخ ۳

ازدواج آسان ۵

تاثیر ازدواج دانشجویی بر محیط دانشگاه و جامعه ۶

هدیدی که به فرصت تبدیل شد ۸

آفت تکلف ۹

اسباب زندگی یا اسباب عذاب؟ ۱۰

روایت چشم و هم چشمی ۱۲

مهریه در جهان امروز ۱۴

سرویس روانشناسی:

سبک زندگی مینیمال ۱۷

زندگی بهتر با یک انتخاب برتر ۱۸

سرویس فقهی-حقوقی:

انواع ازدواج در فقه و قانون مدنی ۲۱

به شرطها و شروطها ۲۲

ازدواج، ابزار حمایت از جایگاه زن یا سلب حقوق اولیه؟ ۲۴

ضمان خوشبختی ۲۶

حقوق خود را بشناس ۲۸

سرویس فرهنگ و هنر:

ازدواج به سبک گلسر ۳۱

نقدی بر فیلم داستان ازدواج ۳۲

سرویس فیزیولوژی:

سرتان، به دور از سرطان ۳۶

سرویس خبری:

مادر شدن را برای دختران جامعه عقلانی کنیم! ۳۹

زنان آتش‌نشان، آب روی آتش ۴۰

از دواج در گذر تاریخ

■ سبیر تاریخی ازدواج و خانواده

زهرا مللوتی پور

مادرتباری آرام آرام به جامعه ای پدرسالاری رسید این گذر از تبار مادری به پدر تباری شانزده قرن طول کشید با گسترش کشاورزی و کشف فلزات و مالکیت خصوصی، سبک زندگی تغییر کرد در این قرون بودند که قبیله ها با محوریت پدر تشکیل شدند. خانواده شامل یک پدر و مادر و فرزندان و برادر و خواهر که در یک قبیله می شد و در کنار هم زندگی می کنند و خانواده را شکل می دهند سازمان جامعه طایفه محور بود و ازدواج درون طایفه رخ می داد و با خارج طایفه وصلت نمی کردند احترام به پدر در خانواده به عنوان یک رئیس بود. پولاک بر اساس مشاهدات خود چنین می نویسد: « بچه مراتب احترام و فرمانبرداری را به پدر ابراز می دارد، نظام پدر سالاری که هنوز به مقیاس وسیع در

و سالمندان در دشتی می ماندند و با گیاهان زندگی می گذراندند.

از نظر «مورگان» دایره ی زناشویی که دراصل کلیه قبیله را در برمی گرفت و کلیه افراد زن و مرد می توانستند با هم زن و شوهر باشند، به تدریج کوچکتر شد اول خویشاوندان نزدیک بعداً دورتر و بازهم دورتر، از ازدواج با یکدیگر محروم شدند تا آن که هرگونه ازدواج گروهی عملاً غیرممکن شد و در نتیجه ازدواج اعضای خانواده های همخون با سایر قبایل که همخون نبودند، منع گردید.

با کشف کشاورزی توسط زنان، به آرامی و طی چندین قرن، انسانها یکجانشین شدند و این خود باعث تغییر شکل خانواده و ازدواج شد.

با یکجانشین شدن کلان ها، جامعه

در تاریخ که بنگریم با سبک های متفاوت تشکیل خانواده و ازدواج در طول تکامل بشر مواجه می شویم که با امروز خود متفاوت است به حدی که شاید در باور ما ننگجد و عجیب به نظر برسد.

اولین گروه های بشری را در عصر نوسنگی شاهد هستیم دوره ای که به مادر تباری معروف است در این عصر، مادر را رب النوع می دانستند زیرا از نظر آنها او به دلیل زایش داشتن، نماد زندگی است در این دوران تاریخی، ازدواج و تشکیل خانواده وجود نداشته است بلکه همزیستی گروهی جای آن قرار داشته است. این همزیستی توسط فرزندان یک مادر که به گرد او بودند تشکیل می شده و پدر فرزندان اصلاً مطرح نبوده بلکه فقط مادر اهمیت داشته است. فرزندان پسر به شکار می رفتند و زنان، بچه ها

سرورپس جامعه شناسی:

ازدواج آسان

ریحانه سادات وحید

در آخر لازم به ذکر است که یکی از راه های ازدواج آسان این است که با یک مشاور یا روانشناس ماهر صحبت کنیم و از او کمک بخواهیم. زیرا که ازدواج امری پیچیده ای است که تحت تاثیر از مسائل متعدد است و کمک گرفتن از یک مشاور حاذق بسیار موثر و مفید است؛ با کمک گرفتن از یک روانشناس می توان موانع پیش روی خود را تشخیص دهیم و از راه های ازدواج آسان آگاهی بیابیم. توجه داشته باشید که به هر روانشناس و مشاوره که یافتید مراجعه نکنید؛ داشتن مهارت یک مشاور بسیار اهمیت دارد و یک راهنمایی و مشاوره اشتباه ممکن است اثرات جبران ناپذیری داشته باشد!

تمام مطالب گفته شده از سخنان و توصیه های دکتران و دانشجویان روانشناسی گرفته شده است. از دکتران و روانشناسان می توان به جناب آقای دکتر حبشی و خانم دکتر منصوری اشاره کرد. شما هم می توانید با رجوع به کتب ایشان مطالب بیشتری را مطالعه کنید و به اندوخته های خود بیافزایید؛ از کتب این دو روانشناس می توان به در مسیر رویش دکتر معصومه منصوری و کتاب ازدواج دکترحمید حبشی اشاره کرد!

سوتیتر: مسلماً معنای ازدواج آسان برای هر فردی متفاوت است و بستگی به سطح زندگی هر خانواده دارد. به طور کلی می توان گفت در تعریف ازدواج آسان، در مسائل مالی و اجرایی سخت گیری نشود و روند ازدواج با سهل گیری و تلاش برای کم کردن موانع طی شود.

سختی های پیش رو به ما کمک می کنند. برگزاری مراسم باشکوه و زندگی در خانه ای با لوازم لوکس و گران قیمت برای همه خوشایند است. اما برای داشتن زندگی موفق باید بتوان از برخی لذت های خود موقتاً چشم پوشی کرد و آن ها را مدیریت کرد. نه به این معنا که از همه علائق خود بگذریم اتفاقاً این کار می تواند در آینده به کیفیت زندگی آسیب بزند. در واقع منظور از مدیریت روحیه تجمل گرایی در ازدواج آسان این است که بتوان در دخل و خرج حد متوسطی را قائل باشیم و برای رسیدن به یک زندگی ایده آل با صبوری در کنار هم تلاش کنیم. برای شروع زندگی مشترک می توان وسایلی ساده در عین حال خوب و کارآمد با قیمتی مناسب تهیه کرد و از برخی مراسمات صرف نظر کرد، مانند جهاز بینی یا برگزاری چند مراسم عروسی در تالارهای آنچنانی و...

مسئله دیگر برای ازدواجی آسان، داشتن هدف است؛ باید مسیر زندگی خود را مشخص کنیم و بدانیم که از کدام مسیر باید برویم و به کجا می رویم. هدف ما از زندگی باید برایمان شفاف و روشن باشد. ما قبل از تصمیم ازدواج باید به شناختی دقیق و درست از خودمان برسیم؛ مادامی که خودمان را نشناسیم و مسیر زندگیمان را بطور مستقل پیدا نکنیم، دائماً برای داشتن ازدواجی خوب و زندگی مشترک رضایت بخش، خود را با دیگران مقایسه کرده. این امر مسبب دشواری های زیادی در مسیر ازدواج خواهد شد چون انتخاب، تصمیم گیری و زندگی بر اساس ملاک های دیگران هرگز رضایت کافی را برای ما به ارمغان نخواهد آورد.

«مقام معظم رهبری: ازدواج آسان را تبلیغ کنید!»

(اساس ازدواج در اسلام بر سادگی است. در اوایل انقلاب نیز همین طور بود، منتها متأسفانه این فرهنگ تکاثر و تفاخر و سرمایه داری، یک خرده کار را مشکل کرد. متأسفانه بعضی از مسؤولان هم با ازدواج های کذایی خانواده هایشان، مشکلاتی را درست کردند.) همانطور که از تیترا مشخصه امروز قرار هست تا درباره مسئله ازدواج صحبت کنیم؛ امروزه این معضل شیرین پر دردسر سرشار از مهر و لطافت برای جوانان کمی دشوار شده. و اما سوال اینجاست که چطور در این شرایط سخت و ناهمواری که از لحاظ اقتصادی و بالا رفتن بی حد یکسری توقعات و سطح بینش افراد و... جوان امروز به سختی افتاده می توان به آسانی ازدواج کرد و وارد این مقوله پر پیچ و خم شد؟

مسلماً معنای ازدواج آسان برای هر فردی متفاوت است و بستگی به سطح زندگی هر خانواده دارد. به طور کلی می توان گفت در تعریف ازدواج آسان، در مسائل مالی و اجرایی سخت گیری نشود و روند ازدواج با سهل گیری و تلاش برای کم کردن موانع طی شود.

اما با مدرن شدن خانواده ها، شکل و سبک خانواده ها تغییرات بزرگی بود خانواده ها هسته ای و جدا از اجداد خود شدند ازدواج برخلاف گذشته با نظر دختر و پسر انجام می گیرد و با تعدد زوجات به شدت مخالفت می شود و با ازدواج در سن پایین مبارزه می شود.

طبقه رعیت ها که برای گذران زندگی به نان بازوی خود محتاج بودند و توان اداره خانواده بزرگ نداشتند و فقط افراد توانمند می توانستند خانواده بزرگ داشته باشند. با این همه، خانواده ایرانی باز هم به صورت گروهی به جای ماند. خویشاوندی پدر و مادر و فرزند همچنان از تقدس بر خوردار بود.

خانواده بعد از ورود اسلام تا پایان قاجار تغییر زیادی نکرد با ورود اسلام، رسوم و قوانین ازدواج اسلامی وارد شد. مردان می توانستند تا چهار زن عقدی بگیرد، اما باز هم تعدد زوجات مربوط به طبقات متمول و بالا بود و طبقات پائین و دهقانان و کشاورزان و زحمتکشان روستائی که اغلب جمعیت ایرانی را تشکیل می دادند عمدتاً تک همسر بودند خانواده های تجار هم عمدتاً مثل دهقانان تک همسر بودند. در عهد قاجار دختران از ۷ تا ۱۳ سالگی ازدواج می کردند؛ برای پسران در خانواده های اشرافی گاه در سن ۱۰ سالگی زن صیغه ای می گرفتند.

اما با مدرن شدن خانواده ها، شکل و سبک خانواده ها تغییرات بزرگی بود خانواده ها هسته ای و جدا از اجداد خود شدند ازدواج برخلاف گذشته با نظر دختر و پسر انجام می گیرد و با تعدد زوجات به شدت مخالفت می شود و با ازدواج در سن پایین مبارزه می شود.

بلند پایه به جز یک زوجه مشروع و یک همدم زندگی نمی بایست داشته باشد و تنها این زوجه مشروع حق داشت که مقام و رتبه «شاه زن» را داشته باشد پیراهن های ابریشم به تن کند و در شکار و آیین مذهبی همراه شوهرش باشد جامعه استواران بجز این زن زنی نمی شناخت و زنان دیگر به نظر این جامعه در شما کنیزان، سریه ها و شو سرزن ها بودند.

یک سوم جمعیت ایران را ایلات تشکیل می دادند و در آنجا هم همین شرایط ازدواج بود در طایفه های ایلی، رئیس قبیله بسیار مورد احترام بود حتی اگر طفلی شیرخواره به این مقام رسیده باشد. ساختار ازدواج تک همسری بوده است به دلیل جنگ هایی که در بین قبایل رخ می داد، با وجود آنکه ازدواج با طایفه دیگر را بد می دانستند اما برای پایان این خونریزی ها، رسم خون بس، را به جا می آوردند و دختری به قبیله دیگر می دادند.

در دوران ساسانیان، بارونق شهرنشینی و مهاجرت کشاورزان، خانواده ها به مرور زمان کوچکتر شدند و از خانواده گسترده به خانواده هسته ای رسیدند. اصل تعدد زوجات اساس تشکیل خانواده در ایران ساسانی به شمار می رفت. در عمل تعداد زنانی که مرد می توانست داشته باشد به نسبت توانایی مالی او بود، مخصوصاً در

ایران حاکم است چنین امری را ایجاب می کند. پدر را رئیس خانواده می دانند، پسر حتی پس از آنکه بالیده و سالخورده هم باشد در حضور پدر به خود اجازه نشستن و قلیان کشیدن نمی دهد، مگر آنکه اجازه خاصی در این موارد گرفته باشد و چنین اجازه ای هم به سهولت به کسی داده نمی شود.»

در ایران باستان، برای شهروندی هر فردی لازم بود ازدواج کند تا زمانی که همسر نداشتند و اجاق تشکیل نداده بودند، شهروند خوانده نمی شدند، خانواده ها گسترده بود و دلیل اصلی ازدواج برای همه افراد جامعه داشتن ورثه ای برای پاسداشت و بزرگداشت نیاکان بود. ادوارد پولاک در سفرنامه خود به ازدواج درون گروهی دختر عمو و پسر عمو اشاره می کند که در گهواره نوزادان برای هم نامزد می شوند. ازدواج افراد خانواده با یکدیگر رسم محسوب می شده است و هر گاه دختر را به پسر عمویش ندهند، این امتناع باعث خصومت و رنجش هایی می شد و روابط خانوادگی سست می شده است. حالا اگر ازدواج در داخل خانواده انجام نشده باشد، ازدواج بین قوم و قبیله قاعده و ملاک است در بین زنان مزدایی وابسته به طبقه های پایین، عقد ازدواج با بزرگزادگان «چکرزن» می شدند، زیرا که چنین وصلت هایی به مثابه ازدواج شاهزاده و دختری وابسته به طبقه پست بود مردان اقطاعه دار و اشراف و بسیار

تأثیر ازدواج دانشجویی بر محیط دانشگاه و جامعه

زهرا پیرزاده

هستند.

حدود ۵۶ درصد دانشجویان معتقد هستند این ازدواج باعث تشویق و ترویج ازدواج آسان می‌گردد.

۷۵ درصد از دانشجویان ازدواج دانشجویی رو تحقیر آمیز می‌دانند مزایای ازدواج دانشجویی یک سن ازدواج برای خانم‌ها ۱۸ الی ۲۳ سالگی می‌باشد این دوران مقارن با تحصیل در دانشگاه می‌باشد. بعضی‌ها بر این باورند که دختر باید بین ازدواج و تحصیل یکی را انتخاب کند در حالیکه می‌شود قائل به جمع این دو مورد بود. او هم د درس بخواند و هم ازدواج کنند و روش این است که در چنین موقعیتی بهترین گزینه برای ازدواج با هم کفو و یک دانشجو توسط دو ادامه تحصیل با تمرکز بالایی صورت می‌پذیرد فشارهای جنسی عاطفی برطرف می‌شود انتخاب رشته‌های تخصصی و دوره‌های کاری بر اساس اهداف گذاری آینده و شیوه زندگی مشترک پی ریزی می‌شود برای برطرف کردن نیازهای اقتصادی با

نماینده‌ی مقام معظم رهبری در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد که شصت زوج از دانشجویان این دانشگاه در آن شرکت کردند و مورد توجه محافل مختلف فرهنگی و خبری قرار گرفت. در زمستان ۱۳۷۷ این جشن با حضور دو بیست و شش زوج در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد در سال ۱۳۷۸ این جشن با حضور سی و یک هزار زوج دانشجو از سیزده کشور با مدیریت نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه شهید بهشتی برگزار گردید. در سال ۱۳۷۹ نهاد مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه مسئولیت برگزاری این جشن‌ها را پذیرفت و ستادی را به همین منظور ایجاد کرد طبق نظر سنجی از دو بیست و هفت نفر از دانشجویان از دانشگاه آزاد و دولتی استان تهران در خصوص ازدواج دانشجویی دریافت شده است. که حدود ۴۲ درصد از دانشجویان با ازدواج دانشجویی موافق هستند ۷۲ درصد از دانشجویان با ازدواج دانشجویی مخالف

ازدواج پیمان مقدسی است که در تمام اقوام و ملل و در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. سنت دیرینه‌ای که در آن زن و مرد زندگی مشترکی را آغاز می‌کنند و پیمان می‌بندند یار و غمخوار یکدیگر باشند، یکدیگر را بهتر بشناسند و همدیگر را خوشبخت کنند. به یکدیگر عشق می‌ورزند. با ازدواج برتنهایی خویش پایان می‌دهند و به یکدیگر عشق می‌ورزند نخست به مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و اطلاعات و بینش‌های زیاد در جهت شناخت یکدیگر هستند و به نتیجه می‌رسند که ازدواج کنند و ازدواج موجب آرامش و پیشرفت فردی اجتماعی و تامین نیازهای جنسی و بقای نسل و یکی از پیامدهای ازدواج سلامت فردی و اجتماعی می‌باشد.

اصطلاح ازدواج دانشجویی نخستین بار از سوی یکی از استادان دانشگاه تهران پیشنهاد شده و اولین جشن ازدواج در زمستان سال ۱۳۷۶ با کمک نهاد

پیدا کردن این به معنای آن است که شما در شروع یک بحران جدید قرار دارید. خود شکوفایی در بستری از چالش‌ها؛ ازدواج همه جنبه‌ها زندگی دانشجویان را تحت تاثیر قرار داده و زندگی آنان را متحول می‌کند ازدواج دانشجویی با چالش‌هایی همراه بوده که زمینه را برای رسیدن به تکامل فراهم می‌سازد و در این میان ثبات و حمایت در زندگی تجربه شده و دانشجویان با ازدواج به سمت خود قدم بر می‌دارند که این وضعیت به زندگی آنان معنا بخشیده و زمینه را برای پیشرفت در مسیر زندگی مسیر فراهم می‌کند خود شکوفایی در بستری از چالش‌ها درون نمایی است که معنای استقلال و دانشجویی را در بستر چالش‌ها و تصویر می‌کشد و نمودی از طلوع و روشنی است که ازدواج در زندگی این دانشجویان سایه افکنده و خود شامل درونمایی هسته تکامل که یکی از درون مایه‌های مهم آشکار شده مطالعه تکامل بوده و ازدواج دانشجویی

بازار کار آشنا و کم‌کم جذب فعالیت‌های اجتماعی می‌شود تا زمان پایان تحصیل از کمک‌های خانواده بهره‌مند می‌شود. ازدواج دانشجویی ظرفیت‌هایی هم دارد که شاید بعضی اوقات معایب این ازدواج‌ها به حساب می‌آیند بنابراین نباید از آن غافل باشید با شیم ظرفیت‌های که البته با کمی توجه و دقت و تلاش صبوری می‌توانیم عبور کنیم یک از آنجایی که پسر دانشجو سن کمی دارد و هنوز به یک نیروی کار وارد اجتماع نشده است مشکلات مالی در این دوره بیشتر است و به شما باید با قناعت و ساده زیستی بیشتری زندگی کنید از آن گذشته ممکن است پسر بعد از پایان تحصیل نتواند به سرعت کار با ثباتی پیدا کند و شما حتی اگر در دوران دانشجویی شاغل هم باشید به احتمال زیاد این شغل نیمه وقت یا با حقوق کمی است بنابراین بعد از پایان تحصیل در ضربه پیدا کردن یک شغل بهتر و تمام وقت خواهید بود و

قدم نهادن به سمت این تکامل از ازدواج دانشجویی یک تجربه مثبت بود که تسهیل کننده سرعت دهنده مسئولیت پذیری تعهد مدارا و سازگاری نظم و انضباط هدف دار شدن زندگی کسب توانایی حل مسائل و کسب اعتماد به نفس همه مظاهر حرکت به سوی تکامل شخصی و روحی فرد همچنین به تبع آن به طبع آن خود شکوفایی است ازدواج دانشجویی در بستری می‌باشد ازدواج مرحله‌ای از زندگی که همه جانبه‌های زندگی دانشجویان را تحت تاثیر قرار می‌دهد ازدواج کارکردهای مثبتی در زندگی دانشجویان داشته و آنها را متحول می‌کند فردی ازدواج نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند ازدواج سازنده و رشد دهنده است رو احساس مسئولیت را بر ازدواج جوانان و همچنین شخصیت اعتماد به نفس می‌شود ازدواج در کشور د باران را کمتر و حس خوشایندی را برای دانشجویان فراهم کند.

ته‌دیدي که به فرصت تبدیل شد

حریه ترابیان

آن طور که زهرا افکاری، خانواده درمانگر، می‌گوید کرونا توانسته مفروض‌های ذهنی ازدواج را برای عده‌ای از بین ببرد. افکاری معتقد است تا قبل از کرونا مردم خود مراسم عروسی را به مثابه خوشبختی زوج قلمداد می‌کردند و طبعاً هر چقدر بزرگ و باش آن بیشتر بود نشانه خوشبختی بیشتر عروس و داماد قلمداد می‌شد: «قبل از کرونا مردم فکر می‌کردند باید مراسم آنچنانی بگیرند و زیر بار هزینه بروند تا به بقیه نشان بدهند که زندگی پیش روی آنها زندگی خوبی است و همسری دارند که آنها را با هزینه کردن خوشبخت می‌کند. در حالی که بارها ما در اتاق مشاوره شاهد این بودیم که یک مراسم پر تجمل ضامن خوشبختی زوجین نبوده و زندگی در آستانه از هم پاشیدن است.»

او مهم‌ترین علت افزایش ازدواج در دوران کرونا را همین دوری از تجمعات می‌داند که مزایای دیگر هم داشته است: «زوجین از این طریق از قید و بند کلامی اطرافیان و بازخوردهایشان رها می‌شوند. دیگر به خاطر حرف دیگران زیر بار بعضی مسائل نمی‌روند و ندراحت‌تر، سبک زندگی خود را پیدا کنند. در واقع گفت واقع بینانه‌تر با مسائل روبه‌رو می‌شوند و تمرکز خود را روی دوست‌داشتن و با یکدیگر بودن به معنای واقعی آن می‌گذارند نه به خاطر چشم و هم‌چشمی‌ها و نمایش‌ها و درگیر شدن با تصاویر ذهنی اطرافیان.»

در واقع می‌توان گفت کرونا راهی کم‌خرج و بدون تجمل برای زوج‌های جوان باز کرد اما باید دید با پایان یافتن هم‌گیری هم این آسان‌گرفتن ازدواج پایدار خواهد ماند یا با سرعتی سرسام آور دوباره به همان روال گذشته برخواهیم گشت.

ازدواج دانشجویی به دلیل ویژگی‌هایی که دارد، در جامعه د به‌عنوان یک الگوی مناسب برای ازدواج جوان‌ها معرفی شود، که به دلایل مختلفی موفق هستند از جمله اینکه: وجود تفاهم و اشتراکات قابل توجه میان زوج‌های دانشجویی و فرصت آشنایی و شناخت خوب قبل از ازدواج در ازدواج‌های دانشجویی، مؤلفه‌های مهمی هستند که باعث پایداری و ثبات قابل‌قبول و رضایت از زندگی بالا در میان زوج‌های دانشجویی شده‌اند. اما در برهه ای از زمان قرار گرفتیم که به دلیل عدم حضور دانشجویان در دانشگاه و کم شدن بستر آشنایی‌های پیش از ازدواج این مهم را دشوار کرده است که البته با تدابیر مسئولان و بسترسازی‌هایی که در حال شکل‌گیری است حل خواهد شد نمونه این بسترها

سایت هم‌رسان است که یکی دیگر از اقدامات نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها در راستای تسهیل ازدواج دانشجویی است. مقرر شده برای ازدواج دانشجویان مرکز مناسبی در تمام دانشگاه‌ها با حفظ تمام دغدغه‌های خانواده‌ها ایجاد شود.

سرپرست مدیریت خانواده و ازدواج نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها افزود: واسطان و مشاوران در سایت عضو می‌شوند و از دانشجویانی که شرایط ازدواج دارند، تست همسان سازی گرفته می‌شود و تست‌ها و اطلاعات آنها مجدد توسط مشاورین بررسی می‌شود و اگر اطلاعات مناسب بود، به خانواده‌ها برای اقدامات بعدی معرفی می‌کنند.

اما مسئله مهم دیگری که وجود دارد اکثراً تصور می‌کردیم با شیوع ویروس کرونا آمار

آفت تکلف

خرید بازار در هزارتوی مشکلات ازدواج

زهرا جوان

آنقدر در میان آداب و رسوم اشتباه و حتی خرافات پیچیده شده که ازدواج جوان را به یک جاده صعب‌العبور یا گاهی غیر قابل عبور تبدیل کرده است.

بنابراین با مرکزیت یافتن تشریفات غیرضروری که حتی استحباب هم ندارد و در نتیجه عمده شدن مادیات، طبیعت ازدواج از معامله ای عاطفی و روحی و انسانی به سمت معامله ای مادی حرکت خواهد کرد و با توجه به شرایط اقتصادی موجود سدی عظیم را در مقابل جوان قرار خواهد داد. لذا شاید بتوان گفت در مسیر پیشروی به سمت شکست طلسم سنت‌های غلط در وهله اول خود جوان قرار دارد که می‌تواند با درهم شکستن تابوی رسوم زائد، در مسیر ازدواج آسان قدم بردارد. هرچند بلاشک حمایت خانواده و طرح تشریفات سهل و ارزان به جای تشریفات بی‌مبنا و آسیب‌زا نیز جهت جلوگیری از ناثواب سازی این ثواب ضروری می‌نماید.

غلط و تجملات و توقعات زائد همچون خریدهای بازار غیر ضروری، مهریه و جهیزیه‌های سنگین، مراسمات بیش از حد گسترده و ... از مسیر سهل و بی‌آلایش خود در حال دور شدن است.

خرید بازار یکی از آداب و رسوم ازدواج است که جهت خریداری خوراک، پوشاک و لوازم بهداشتی-آرایشی معمولاً با حضور اقوام درجه یک عروس و داماد انجام می‌گیرد. این رسم اگرچه در حد متعادل و بر اساس نیاز و ضرورت‌ها می‌تواند مفید باشد لکن نوع افراطی آن که با تطور رسومات معقول و افزوده شدن شروط خیالی و وهمی سبب پدیدآیی رسوم غلط در برخی مناطق گردیده، گاه تا فلج اقتصادی طرفین پیش می‌رود. امروزه تشریفات خرید بازار خانواده‌ها را در رقابتی تنگاتنگ قرار داده است تا نه بر اساس توانمندی که به عنوان وظیفه و بر مبنای لیست‌های خرید بی‌انتهای شیرمرغ تا جان آدمیزاد را تمام و کمال فراهم آورند. این مسئله

فرهنگ یکی از ارکان تمدن‌سازی نوین اسلامی و از زیر مجموعه‌های آن اصلاح سبک زندگی ایرانی است. تشریفات غیر منطقی یا آفت تکلف و به عبارت دیگر جایابی مشقت و کلفت در میدان فراغت و آسانی از جمله آفات بزرگ در سبک زندگی خانواده ایرانی است. یکی از مسائل مهم که از برد اثرگذاری این آفت در امان نمانده، ازدواج به عنوان نیازی فطری است که تحت تاثیر خوراک فکری-فرهنگی مضر و ترویج مدیریت به بهانه‌های آداب و رسوم، حفظ حیثیت و آبروداری، امری را که حتی پایین‌ترین طبقات اجتماع باید بتوانند به راحتی بر اساس ملاک‌ها و تناسب‌های صحیح نسبت به آن اقدام کنند، به هزارتویی بی‌نتیجه تبدیل کرده است.

تشریفات و پیرایه‌های عریض و طویل و کمر شکن که در وضعیت بد اقتصادی امروز، به ماراثنی برای خودنمایی بدل گردیده، بیش از هر چیز چون تارهای عنکبوت برون رفت از هزارتوی ازدواج را با دشواری و پیچیدگی بیشتر مواجه می‌سازد. آداب و رسوم دست و پاگیر که نه بر پایه منطق که ساخته و پرداخته اوهام و خیالات و تشریفات بی‌معنا است. ساخت و پرداختی که گاه تا بدان جا پیش می‌رود که حتی توانا را ناتوان ساخته و بر گره‌های ازدواج می‌افزاید.

ازدواج به عنوان حقیقتی ساده به واسطه رسم و رسومات

اسباب زندگی یا اسباب عذاب؟

سیدراحمیانیان

جهیزیه از نظر عرف

جهیزیه از پدیده‌هایی است که در مناطق و قومیت‌های مختلف کشورمان طبق فرهنگ خاص آن منطقه تعیین می‌شود و بین طرفین ازدواج بر سر آن توافق می‌شود. البته در بسیاری از نقاط کشور، جهیزیه بر عهده خانواده عروس است و فقط چند وسیله بزرگ مانند یخچال، ماشین لباس شویی و سرویس چوب توسط داماد تهیه می‌شود. اما برخی از قومیت‌ها هم عرف خاص خود را دارند. مثلاً طبق رسوم مردم عرب ساکن خوزستان، در صورتی که ازدواج فامیلی باشد مبلغ مهریه، مخارج عروسی و تهیه جهیزیه کمتر از ازدواج با دختر غریبه است. خانواده پسر مبلغی را به عنوان حق زن به خانواده دختر می‌دهند تا با آن وسایل و جهیزیه خریداری شود.

در قوم ترک (آذری زبان‌ها)، جهیزیه را عروس تهیه می‌کند و به خانگی داماد می‌آورد. بعد از تهیه جهیزیه مراسم جهاز بران برگزار می‌شود. مرسوم است که همگی فامیل در تهیه وسایل داخل یخچال مانند ترشی و سبزیجات مشارکت کنند. پس از چیده شدن وسایل به تهیه سیاهه جهیزیه اقدام می‌کنند.

بنابر رسم قوم بختیاری، عروس در طول دوره نامزدی، خودش شروع به

جهیزیه یا جهاز به دارایی و مالی گفته می‌شود که عروس در هنگام ازدواج به خانگی مشترک می‌برد که می‌تواند شامل پول یا جنس یا ملک باشد. امروزه در جوامع مختلف به خصوص در جامعه‌ی ما، جهیزیه مسئله و مانع بزرگی در ازدواج محسوب می‌شود. در برخی خانواده‌ها جهیزیه و مهریه به عنوان معیاری برای تعیین شأن دختران و خانواده در نظر گرفته می‌شود که تفکر غلطی است و باید اصلاح گردد.

خرید وسایل زیاد و غیر ضروری به عنوان جهیزیه باعث افزایش تجملات در خرید وسایل می‌شود. از پیامدهای تهیه جهیزیه به صورت تجملاتی بالا رفتن سن ازدواج و افزایش دختران و پسران مجرد و فشار روانی ناشی از آن است.

فروشنده لوازم خانگی می‌گوید: همیشه شاهد جرو بحث بین خانواده دختر و پسر هستم که بر سر شکل یا مارک اجناس رخ می‌دهد و در مواردی هم با فشار خانواده داماد، خانواده عروس ناچار به تعویض جهیزیه می‌شوند؛ زیرا به نظر آن‌ها مارک‌های گران‌تر اعتبار عروس را افزایش می‌دهند. برخی از خانواده‌ها به ضرورت لوازم خانگی توجه ندارند و فقط گران بودن و مجلل بودن جهیزیه برایشان اهمیت دارد.

عادت یا احتیاج به واسطه‌ی مرض یا نقصان. بنابراین وظیفه تهیه جهیزیه از نظر قانونی بر عهده مرد است. بنابراین وقتی جهیزیه را خانم به خانگی آقا می‌آورد، عاریه دهنده (زن) می‌تواند هر زمانی که اراده کرد، مورد عاریه را از عاریه گیرنده (مرد) پس بگیرد. زوج مالک مهریه محسوب نمی‌شود و فقط تا زمانی که از آن درست استفاده کند و صدمه‌ای وارد نکند می‌تواند از جهیزیه استفاده کند.

زمانی که زوجین دچار اختلاف شوند و زوجه بخواهد جهیزیه را بگیرد باید به سیاهه جهیزیه استناد کند که از نظر حقوقی اهمیت بالایی دارد. امضای داماد حتماً باید در ذیل لیست سیاهه وجود داشته باشد.

در سیاهه تمام جهیزیه خریداری شده با جزئیات نوشته می‌شود؛ مثلاً یخچال از چه کارخانه‌ای است و چه مشخصاتی دارد. از فاکتور کالاها نیز می‌توان به عنوان اسناد جهیزیه استفاده کرد.

در نتیجه وظیفه‌ی تهیه جهیزیه بر عهده‌ی مرد است اما در عرف معمولاً خانواده دختر جهیزیه را تهیه می‌کنند. بهتر آن است که جهیزیه را با توجه به وضعیت اقتصادی خانواده طرفین و لوازم ضروری زندگی تهیه شود و طرفین در خرید وسایل زندگی مشارکت کنند.

بافتن قالی می‌کند و تمام تلاشش را به خرج می‌دهد، چون این قالی نشان دهنده ذوق و سلیقه اوست. عروس بختیاری از خانه پدر با خود مقداری وسایل زنانه و لوازم زندگی می‌برد و از پدر خود یک رأس قاطر یا مادبان می‌گیرد. و برخی ماده گاوی نیز به دخترشان می‌دهند.

در شیراز که جهاز را معمولاً جاز یا جهیز یا چیز می‌نامند پیش از ظهر یعنی بعد از بازگشت داماد به خانه برای عروس می‌فرستند و مادر عروس به دیدن او می‌آید. جهیزیه که در سینی‌های بزرگ متعددی گذاشته شده، و روی سر چند نفر است، وارد خانه می‌شود و همه را در اتاق می‌گذارند و بعد نام تک تک وسایل خوانده می‌شود و یکی صورت بر می‌دارد و در آخر داماد آن را امضا می‌کند که سیاهه جهاز نامیده می‌شود و از نظر حقوقی حائز اهمیت است.

در کشور ما جهیزیه بنا بر عرف از سوی زوجه در اختیار زوج قرار می‌گیرد اما براساس قانون مدنی تهیه جهیزیه بر عهده مرد است؛ زیرا نفقه‌ی زن بر عهده مرد می‌باشد. در قانون مدنی نفقه این گونه تعریف می‌شود: همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، غذا، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشت و خادم در صورت

روایت چشم و هم چشمی

کوشش محمدرک همجوین

هرچه زمان می‌گذرد ازدواج‌ها بیش از پیش شبیه به یک کالا می‌شوند. کالایی که خریدار آن می‌شوند زوج‌های جوانی که در اول زندگی میلیون‌ها تومان بدهکار هستند. بدهکار چشم و هم چشمی. چرا چنین اتفاقی می‌افتد؟

در ابتدا لازم است تعریفی علمی از واژه چشم و هم چشمی ارائه دهیم؛ در لغت‌نامه کمبریج مقابل واژه چشم و هم چشمی آمده: به وضعیتی اطلاق می‌گردد که فرد خواستار داشتن اشیا یا کالاهای گران قیمت مشابه و یا انجام دادن کارها و فعالیت‌های نسبتاً مشابهی است که دوستان یا همسایگان او انجام می‌دهند چرا که فرد نگران این است که از نظر اجتماعی کم‌اهمیت‌تر از بقیه به حساب آید.

چشم و هم چشمی یک کنش هیجانی و

یک فعل غیر عقلایی جهت تعریف هویت مصرف‌کنندگان توسط محصول مورد استفاده است. به دنبال هر چشم و هم چشمی یکسری اهداف اصلی وجود دارد؛ از جمله‌ی آنها می‌توان به دور نماندن از منزلتی که توسط خرید و مصرف کالاهای خاص به وجود می‌آید، ایجاد غبطه و تحسین از سوی دیگران، ایجاد حس قدرت و احترام از رهگذر استفاده از خدمات و کالاهای خاص اشاره کرد که در نتیجه‌ی همه این‌ها حس رضایتمندی برای مصرف‌کننده ایجاد می‌شود. اما به گفته ماسون این رضایتمندی حاصل واکنش دیگران به نمایش توانایی مالی افراد است نه ارزش محصولات مورد استفاده.

بین دو واژه چشم و هم چشمی و نوآوری و نخواستاری بایستی تفاوت قائل شد در حالیکه فراهم کردن موجبات بروز اولی گاه بسیار دشوار است دومی را می‌توان با امکانات محدود و افزودن عنصر خلاقیت به منصفه ظهور رساند. بر اساس پژوهش زاگرمین نوآوران از تازگی و چیزهای جدید لذت می‌برند، در زندگی بی‌قید و آسان گیر هستند، خطر پذیرند و بدون تامل و اندیشه زیاد کارهایی را انجام می‌دهند که برای شان لذت بخش است. اما ما می‌دانیم که در چشم و هم چشمی افراد لزوماً به قصد لذت بردن خودشان کاری را انجام نمی‌دهند بلکه به قصد قرار گرفتن در یک گروه منزلتی خاص تن به برخی کارها می‌دهند.

اگر بخواهیم بر اساس مدل گافمن به تحلیلی ابتدایی از این ماجرا دست یابیم باید گفت که در قیاس صحنه نمایش با کنش متقابل اجتماعی که در آن گروه‌هایی چون عروس و داماد و خانواده هایشان در حال اجرای نمایش برای مهمانان هستند بازیگران صحنه تئاتر یا زندگی اجتماعی علاقه‌مند به نوعی حفظ ظاهر، لباس مناسب، صحنه آرایبی و... هستند. اما در پس این ماجرا پشت صحنه‌ای وجود دارد. پشت صحنه‌ای که در آن عواطف و احساسات به شکلی واقع بینانه تر خود را نشان می‌دهند افراد در این پشت صحنه در حال مهیا کردن شرایط و امکانات در کنش متقابل هستند. در فرآیند که گافمن از آن تحت عنوان هاله پوشی نام می‌برد افراد سعی می‌کنند فاصله‌ی خود را با حضار حفظ کرده و در چشم آنها حرمتی برای خود فراهم کنند. به نظر می‌رسد مسئله هاله حال پوشی بی‌ارتباط با همان مسئله مورد بحث ما یعنی چشم و هم چشمی نیست. افرادی که مخاطب کنشگران هستند و با آنها در یک کنش متقابل شریکند غالباً از پشت صحنه خبر ندارند و در اثر اغفالی

که حاصل از هاله پوشی می‌باشد در یک تصمیم‌آنی و نسنجیده با قیاس وضع زندگی خود با دیگران به نتیجه‌ی غیرمنطقی درستی اعمال آنها و معیار بودن آن کارها و تقلید از دیگران، صرف نظر از بعد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زندگی خودشان می‌رسند.

در پژوهشی که در ایران انجام شد نشان می‌دهد چشم هم چشمی مصرف‌کنندگان بر روی خرید کالاهای خارجی تاثیر مثبت و معناداری دارد به نظر می‌رسد این مورد تنها بر مصرف کالاها نیست بلکه در پذیرش فرهنگ خارجی هم اثرگذار است. این مسئله زمانی تبدیل به یک بحران می‌شود که با وجود سنت‌های ریشه دار و اصیل ایرانی در امر ازدواج از رسوم ایرانی فاصله بگیریم و به فرهنگی که متعلق به ما نیست و ما در بهترین حالت مقلدان خوبی از آن فرهنگ هستیم و کارهای مان رونوشت از فرهنگ دیگران می‌باشد نزدیک شویم.

آنچه که بیش از چشم و هم چشمی اهمیت دارد بحث استحاله‌ی فرهنگی و نابودی رسوم و سنت‌های ساده و تاریخی پیشین مانند عروسی‌های سنتی، حنابندان، لباس‌های محلی و... و جایگزینی آنها با تهیه‌ی کلیپ‌های عروسی با هزینه‌ی گزاف و با تقلید از کلیپ‌ها و فیلم‌های ترکی می‌باشد.

بیم آن می‌رود که رفته‌رفته فرهنگ ازدواج دچار نوعی استحاله فرهنگی بومی شده و مراسم‌های ازدواج در سراسر کشور بیش از پیش شبیه به همدیگر و شبیه به یک الگوی وارداتی می‌گردد و از هیجانانگیز و صمیمیت مراسم‌های عروسی کاسته می‌شود و این مدل از عروسی‌ها بیشتر شبیه یک مهمانی رسمی بسیار مجلل می‌گردند. چشم و هم چشمی تنها به سطح خانواده‌های دو طرف ختم نمی‌شود و غالباً به مهمانان هم اشاعه می‌یابد. رفتارهایی مانند کادو دادن به عروس و داماد، تعداد و انواع لباس‌های مهمانان در شب عروسی، میکاپ مهمانان و... کاملاً مقلدانه است و رسوخ و نفوذ پدیده‌ی چشم و هم چشمی در آنها مشهود است.

کرونا بهترین فرصت بود که کمی از بار سنگین ازدواج‌ها بکاهیم و به فرهنگ سازی ازدواج آسان که پیشوایان دین ما هم مکرراً تأکید کرده‌اند نزدیک شویم گرچه در برخی موارد محدود شاهد این موضوع بودیم اما چشم و هم چشمی ریشه دار تر از این است که با هنجارهای متفاوت و خلاف قاعده‌ی تعداد اندکی از بین برود و عزم جدی تری نیاز است.

مهریه در جهان امروز

مهدي ابراهيمي

مهریه جزء حقوقی است که در ازدواج به زن تعلق می‌گیرد و دو طرف ازدواج به صورت توافقی آن را تعیین می‌کنند و به دو صورت عندالمطالبه و عندالاستطالعه قابل پرداخت است.

زمانی که صحبت از مهر و تعیین مهر می‌شود عمدتاً آن چه در ذهن ما می‌آید ارقامی نامعقول، مردانی که از پس مهر تعیین شده برنیامده و متاسفانه کارشان به زندان و دادگاه رسیده است. مهریه یک سنت نبویست و فلسفه آن در واقع نوعی اثبات صداقت و حسن نیت مرد نسبت به زن است حداقل در سنت و شریعت به این شکل بوده است که مهر نه به عنوان یک امر صرفاً مادی که در واقع نوعی هدیه بوده است.

مهر در شریعت اسلام به عنوان حق زن شناخته شده اما همیشه به رعایت انصاف در تعیین آن، نداشتن نگاه مادی و مواردی از این قبیل سفارش شده است. با گذشت زمان و تصویب قوانین در باب مهریه، مهر به عنوان حق مسلم زن در ازدواج شناخته شد و به دلیل حقوق و قوانین نامتوازن و غالباً مرد سالار نگاه به مهریه به عنوان ابزاری مادی گسترش پیدا کرد.

این امر و بسیاری دلایل دیگر باعث شد که مهریه و نگاه به آن به میزان زیادی دستخوش تغییر شود تا جایی که در بعضی از خانواده ها هیچ منطقی پشت تعیین مهر نیست و عملاً تبدیل به یک

معیار و میزان مادی شده است تا جایی که در برخی موارد دختران و زنان ارزش خود را با میزان و مقدار تعیین شده می‌سنجند.

البته یکی از دلایلی که باعث تعیین چنین ارقامی می‌شود نگرش اشتباهی است که خانواده ها در ابتدا نسبت به این امر دارند و این ذهنیتی است که معتقد است اصطلاحاً مهر را چه کسی داده و چه کسی گرفته است و این باعث می‌شود که افراد در زمان تعیین مهر چندان مبلغ و میزان آن را در نظر نگیرند و آن را یک مسئله جدی تلقی نکنند و در نهایت به در دسر بیفتند.

در ادامه به بیان نظریات مدافعان و موافقان تعیین مهر می‌پردازیم:

دیدگاه های متفاوتی در باب مهریه در دنیای امروز وجود دارد:

افرادی که موافق پرداخت مهر و از آن سو دیگر افرادی که مخالف پرداخت و تعیین مهر هستند.

مخالفان نظر خود را این گونه بیان می‌کنند که تعیین مهر به طور کل یک سنگ بنای اشتباه است، چرا که شما نگاه یک معامله ای به ازدواج دارید و زن را از این طریق ارزش گذاری کرده و تا حد یک شیء مادی آن را تنزل می‌دهد.

موضوع دیگر این است که تعیین مهر به از همان ابتدا این نگرش را به طرفین ازدواج می‌دهد که اگر این زندگی روزی خراب شد این زن یک پشتوانه برای

خروج از زندگی داشته باشد و مسئله این است که اگر قرار است زندگی‌ای با این نگرش شکل بگیرد که روزی خراب شود این نگرش از پایه و اساس مخالف اهداف تشکیل خانواده و ازدواج است.

مورد بعد این که تعیین مهر باعث می‌شود زن نگاه مستقلی نسبت به خود نداشته باشد و همیشه وجود پشتوانه‌ای را احساس کند و استقلالی که باید و شاید را از زن دریغ می‌کند.

در قسمت دیگر مخالفان این موضوع اشاره می‌کنند به ماده ۱۰۹۲ قانون مدنی می‌گوید هرگاه شوهر قبل از نزدیکی زن خود را طلاق دهد زن مستحق نصف مهریه است و اگر شوهر بیش از نصف مهریه را هم از قبل پرداخته باشد حالا می‌تواند آن را پس بگیرد آن‌ها معتقدند که اگر نگاه در این قانون به زن یک نگاه ابزاری نیست پس چه دلیلی برای تعیین چنین قانونی است؟

موافقان مهریه معتقدند که می‌توان نگاه اقتصادی صرف به مهریه نداشت همان چیزی که در سنت پیامبر و قرآن مشاهده می‌کنیم. مهریه را نوعی هدیه نظر بگیریم که صرفاً میزان عشق و علاقه ی مرد نسبت به زن را نشان می‌دهد و به جای آن که نگاهی صرفاً مادی به این موضوع داشته باشیم سعی کنیم نگرش خود را به این امر تغییر دهیم.

این که یک زن در عین استقلال اگر مهر را صرفاً سندی بر اثبات علاقه

بیشتر مرد و نوعی هدیه نظر بگیرد دیگر خدشه‌ای بر تصور او از خود به عنوان یک زن مستقل وارد نمی‌شود.

کسی با تعیین مهر حق کار و تحصیل یک زن را از او سلب نمی‌کند بلکه همه چیز به نگرش افراد نسبت به خودشان برمی‌گردد.

تا به این جا به ذکر نظر مدافعان و موافقان تعیین مهر پرداختیم و حال از دل این نظرات به یک جمع بندی خواهیم رسید که چرا و چگونه مهریه با آن پشتوانه شرعی در دنیای امروز غالباً به شکل یک ابزار مادی کاربرد پیدا کرده است.

ازدواج از نظر حقوقی یک عقد است و طرفین در آن دارای حقوقی هستند.

عمدتاً در ایران و در ازدواج اسلامی حقوقی که به زنان تعلق می‌گیرد نسبت به مردان ناچیز است.

مردان دارای حق طلاق هستند که در روند زندگی بسیار تعیین کننده و تاثیر گذار است همچنین از جمله حقوق دیگر این است که اگر زنی قصد خروج از کشور را دارد حتماً اجازه شوهر او شرط است.

چنان چه مرد به هر دلیلی اجازه خروج از کشور را به همسر خود ندهد در این میان زن کاری نمی‌تواند انجام دهد. مردان می‌توانند اگر تشخیص دهند که شغل همسرشان بر خلاف منافع خانواده است او را از آن شغل منع کنند و قانون

این اجازه را به آن‌ها می‌دهد. این قوانین مثال‌هایی از نابرابری سیستم قانونی نسبت به زنان است.

این دست مثال‌ها جوابی است به کسانی که مدعی هستند چرا زنان که خواهان برابری هستند همچنان بر داشتن حق مهریه تاکید می‌کنند. سیستم قضایی تا جایی نابرابر است که برای غلبه به این چهارچوب زنان هم مجبورند از همان قوانین معیوب استفاده کنند.

زنان زیادی هستند که برای داشتن حق حضانت فرزندانشان مجبور به گذشت از مهریه شده اند و در واقع برای داشتن یک حق از دیگری گذشتند. این یک مثال عینی است از سیستم معیوب قضایی.

سیستمی که ناگزیر با قوانین مردسالارانه در مواردی به ضرر خود مردان هم تمام می‌شود.

البته در مواردی!

بنابراین مهم ترین دلیلی که در جهان امروز باعث نگاهی صرفاً مادی به امر نحلّه یا صدق شده است چهارچوب قوانین مردسالارانه است که صدق را تنها حق زن می‌داند و طبعاً زنان و خانواده ها تا جایی که بتوانند سعی می‌کنند از آن استفاده کنند.

اگر سیستم قانونی جوامع اسلامی و یا حداقل کشور خودمان به شکلی نباشد

که زنان برای ابتدائی ترین حق خود مانند: انتخاب شغل و یا خروج از کشور به اجازه همسر خود نیاز داشته باشند، حق طلاق صرفاً با مردان نباشد، حضانت فرزندان ملعبه‌ای برای بازی دادن زنان نباشد آن زمان می‌توان در مورد مهریه و اصلاح این قانون هم صحبت کرد اما تا زمانی که مهریه تنها حقی است که قدری می‌تواند امنیت زنان را تامین کند نمی‌توان حرفی از برابری در قوانین زد.

البته جای تعجب ندارد چرا که تا زمانی که قانون گذاران و افراد تعیین کننده در حوزه قوانین مربوط به زنان از میان مردان باشد، نگاه مردسالارانه همچنان غالب است.

با اصلاح سیستم غالب بر جامعه و ایجاد چهارچوبی که محوریت آن برابری عقلانی میان زنان مردان باشد می‌توان به مهریه نگاهی متعادل داشت و آن را به عنوان یک هدیه و نه یک امر مادی الزام آور در نظر گرفت.

زمانی که زنان بدانند که برای داشتن حقوق اولیه خود نیازمند به اجازه دیگری ندارند و می‌توانند به مثابه یک انسان آزادانه زیست کنند. بنابراین مهم ترین دلیلی که در جهان امروز باعث نگاهی صرفاً مادی به امر نحلّه یا صدق شده است چهارچوب قوانین مردسالارانه است که صدق را تنها حق زن می‌داند و طبعاً زنان و خانواده ها تا جایی که بتوانند سعی میکنند از آن استفاده کنند.

سبک زندگی مینیمال

زهرا عباسیان

زندگی مینیمالیسم! ساده زیستی یا به تعبیر دیگر زندگی مینیمالیسم تنها راه خشک ساختن ریشه و بیروس تجمل است البته باید گفت ساده زیستی به این معنا نیست که انسان حتی نیازهای اولیه خود در جامعه را نادیده بگیرد و در این ساده زیستی افراط کند و به تعبیری از آن طرف دیوار بیافتد، بلکه ساده زیستی به این معناست که فرد غرق ریخت و پاش و اضافه و بی نیاز نشود مثلاً می‌شود به جای مهریه‌ی به ازای سال تولد که نشان رسم غلط وافکار پوچ است مهریه ای در توان و در شان در نظر گرفت و یا به جای اجاره خانه ۵۰۰ متری که در ابتدا زندگی برای دو نفر بزرگتر از حد است خانه کوچک تر با صفا و صمیمیت رو جایگزین کرد.

قطعا شروع زندگی اگر ساده و بی ریا باشد، اگر بدون سنگینی قرض و قوله های فراوان، نگرانی و اضطراب و ترس ها از پرداخت وام های متعدد زندگی بدون تجمل و مقایسه و چشم هم چشمی باشد، لذت های ازدواج نمود بیشتری پیدا خواهند کرد بیماری های روحی، افسردگی و طلاق کاهش پیدا خواهد کرد، میل جوانان به ازدواج و پیش شدن شهد این پیوند مقدس بالاتر خواهد رفت و البته که برای رواج زندگی مینیمالیسم و خشک کردن ریشه تجمل گرایی سال های زیادی زمان لازم است بیاید نوع نگرش به زندگیمان را تغییر دهیم و این نگرش صحیح را به کودکانمان آموزش دهیم قطعاً که زندگی زیباتر و آرامش بخش تر خواهد بود.

که تا سال های سال گریبان گیر آنهاست دچار می‌شوند چنین مراسم ها و به رخ کشیدن هایی هیچگاه تمامی ندارند؛ چرا که انسان موجودی سیری ناپذیر است و هرچه با لذت های دنیوی خود را سیراب کند خواسته های جدید تر و بزرگتری در او پدیدار می‌شود و روح تشنه او هیچگاه سیراب نخواهد شد.

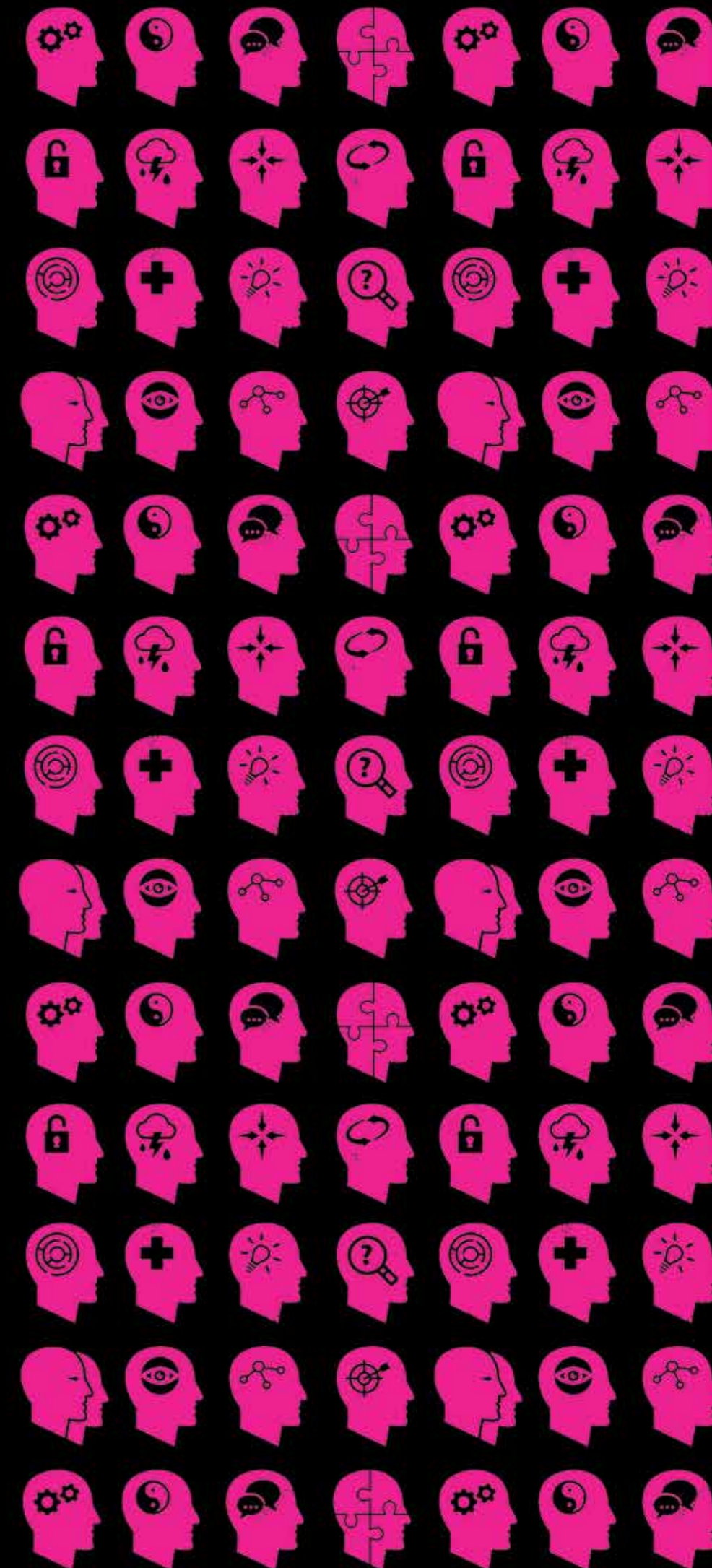
متاسفانه باید گفت اکنون در دنیایی زندگی می‌کنیم که تجمل مانند و بیروسی از فردی به فردی دیگر انتقال یافته و حال از آن به نام رسم و رسوم یاد می‌شود، مانند رسوم قبل و بعد ازدواج که شیرین ترین پیوند را تلخ کرده‌اند چرا که چنین رسوم هایی تعداد زیادی را از توان ازدواج کردن محروم کرده است و آنانی که با تلاش های فراوان توانسته اند وصلت کنند تا سالیان سال مجبورند سختی بکشند اضافه کاری کنند تا بتوانند مخارج را تهیه کنند و هیچگاه وقت لازم برای لذت بردن از زندگی و کنار خانواده بودن را نداشته باشند و کم‌کم دچار خلاء های عاطفی میان خانواده و در نتیجه آن انواع بیماری های روحی و حتی جسمی، و در بدترین حالت جدایی می‌شوند تعداد کمی هستند که شاید نتیجه مطلوبی از مخارج زیاد در مراسم های خود گرفته باشند که آن هم نتیجه ثروت هنگفت پدران خاست. که باز هم نمی‌توان نتیجه گرفت چنین افرادی از زندگی خود رضایت دارند هیچگاه نباید ظاهر زندگی دیگران را با باطن زندگی خود مقایسه کرد چرا که مقدمه‌ی انتقال و بیروس تجمل مقایسه است.

اگر اندازه کفایت، بی نیازت کند؛ کمترین چیز دنیا بی نیازت کند و اگر اندازه کفایت بی نیازت نکند، هرچه در دنیا هست بی نیازت نکند. (امام جعفر صادق(ع)، اصول کافی)

ازدواج، پیوند دو قلب، دو تن و دو روح؛ وصلتی شادی بخش و یادآور جشن و پایکوبی، پیوند مقدسی که امروزه دچار معضلی به نام تجمل شده است. بلایی که دامن گیر ازدواج شده و یادآور شادی و شیرینی این پیوند را به ترس و مشقت مبدل ساخته است؛ فاجعه ای غم بار که شهد گرفتن دستان یار را به زهر دوری و تنهایی دچار کرده تا جایی که دختران را برای تهیه جهازیه و پسران را برای مخارج عروسی و زندگی از تن دادن به ازدواج دور ساخته است.

تجمل!! واژه ای ملالت بار که لذت های ناشی از آن زود گذر و ناپایدار است رشد تجمل گرایی این بیماری خانمان سوز ناشی از نگاه انسان هایست که معنویت و زهد در افکار و اعمال و دنیای آنها جایی ندارد و چنان دلبسته دنیا شده اند که گویی برای ابد در آن زندگی می‌کنند چنین انسان هایی تلاش می‌کنند خلاء معنویت خود با ریخت و پاش های زیاد، خرید وسایلی که به آن نیازی ندارند، مصرف گرایی و اسراف، چشم وهم چشمی و برپایی مراسم هایی برای به رخ کشیدن انواع و اقسام خرید ها و ثروت که گاهی برخی از آنها یادآور مَثَل جیب خالی و پز عالی ست. چرا که بسیاری افرادی که برای برگزاری مراسم های آنچنانی به قرض های فراوان

سررویس روانشناختی:

زندگی بهتر با یک انتخاب برتر

مبحث ازدواج با معرفی مقاله ازدواج موفق از منظر اسلام

معیا ناری

تا به حال از خودتان پرسیده‌اید که برای رسیدن به یک ازدواج بی نقص باید چه چارچوب‌هایی را رعایت کنید؟ با کمک این مقاله که هم علمی و هم اسلامی است می‌توانید شبهات خودتان را در مورد ازدواج برطرف کنید؛ و طبق اصول اسلامی گام بردارید.

جناب آقای علی ملکوتی نیا نویسنده مقاله هستند و سعی کردند در مقاله به مواردی برسند که باید قبل و حتی هنگام ازدواج به آن توجه شود. تا دیگر داشتن یک ازدواج موفق در این زمانه آرزو نباشد. همچنین خانواده‌ها را راهنمایی می‌کند تا چگونه با دختر-پسر خود در معقوله ازدواج برخورد کنند. مختصری از مقاله به شرح زیر است:

انتخاب همسر مناسب، سنگ زیر بنای یک زندگی موفق است. و اکثر شکست‌ها در زندگی مشترک، از بنا نهادن نامناسب این سنگ زیرین نشأت می‌گیرد؛ لذا می‌توان ادعا کرد که زندگی بهتر در سایه انتخاب برتر میسر خواهد شد. البته واضح است که ازدواج موفق پدیده‌ای است که به صورت اتفاقی رخ نمی‌دهد؛ بلکه چه بسا به برنامه‌ریزی‌های آگاهانه، دقیق و زمانمند نیاز دارد

و وابسته به رعایت کردن معیارها و عواملی است که عمل به آنها، موفق بودن ازدواج را تضمین خواهد کرد. از عوامل تحقق ازدواج موفق در این امر عبارت‌اند از:

۱) اهمیت دادن بر ایمان و دینداری به عنوان ملاک اصلی

یکی از اساسی‌ترین ملاک‌های مورد سفارش اسلام در انتخاب همسری شایسته، توجه به ایمان و تقید به دستورات دینی است؛ تدبیر و پایبندی به ارزشهای الهی از عوامل مهم خوشبختی در زندگی زناشویی است. قرآن کریم در سوره بقره آیه (۲۲) می‌فرماید: و با زنان مشترک و بت پرست، تا ایمان نیاورده‌اند ازدواج نکنید! (اگرچه جز به ازدواج با کنیزان دسترسی نداشته باشید) زیرا کنیزان با ایمان از زن آزاد و بت پرست بهتر است. هرچند از زیبایی، ثروت یا موقعیت او شمارا به شگفتی آورد. و زنان خود را به ازدواج مردان بت پرست تا ایمان نیاورده‌اند، در نیاورید. (اگرچه ناچار شوید آنها را به همسری با غلامان با ایمان در آورید) زیرا یک غلام با ایمان، از یک مرد آزاد بت پرست بهتر است. هرچند مال و موقعیت و زیبایی او شمارا به شگفتی آورد. آنها دعوت به سوی آتش می‌کنند و خدا دعوت به بهشت

و آموزش به فرمان خود می‌نماید، و آیات خویش را برای مردم روشن می‌سازد، شاید متذکر شوند.

یکی از پژوهشگران خانواده و ازدواج با مطالعه و بررسی ۴۲ روایت، تعداد ۱۸ شاخص برای شناسایی همسر خوب راه دست آورده است. این شاخص‌ها عبارت‌اند از: معاشرت به معروف، تقوا، مروّت، عقل، صلاح، نیت، فضیلت، حسن خلق، عدم شرب خمر، عدم فسق، مدارا و رفق، مهربانی و محبت ورزی، گذشت، محافظت، رسیدگی به نیازهای همسر، سخاوت و تواضع. شاخص‌های همسانی اخلاقی در ازدواج از منظر قرآن و حدیث؛ البته زیبایی طرف مقابل یک صفت کمالی است که اگر با صفات و معیارهای اساسی مثل تدبیر، عقل و شرافت خانوادگی همراه باشد ارزشمند است ولی به تنهایی ملاک اصلی و اولیه نیست.

۲) توجه به تناسب و همسانی اخلاقی طرفین ازدواج موفق ازدواجی است که هر یک از دختر-پسر در فرایند انتخاب همسر، به دنبال یافتن مکمل خود باشند؛ زیرا ازدواج خوب و موفق به یک پازل می‌ماند که تکه‌های آن می‌بایست باهم جور باشند. در احادیث اسلامی این تناسب شامل تناسبات:

سنّی، طبقاتی، فکری، عقیدتی، اخلاقی، تحصیلی و ساختار خانوادگی است که به عنوان «کفویت» ذکر شده است. در اسلام بخش محوری در کفویت، همسانی دختر-پسر در اسما و دینداری می‌باشد. برای تشخیص همسانی اخلاقی و خاستگاری (مرد) باید به دو معیار کلی «عقلی» و «تقوا» و چهار شاخص کلی «حسن خلق»، «مروّت»، «عدم فسق» و «خوش باطنی» توجه کرد، در حالی که تشخیص همسانی اخلاقی در زن، موارد «زایا بودن»، «آسان‌گیری»، «نرم‌خویی» و «سازگاری» از اهمیت بیشتری برخوردار است.

۳) پرهیز از ایده آل‌گرایی افراطی در انتخاب همسر

یکی از دلایل تاخیر ازدواج‌ها و ظهور ازدواج‌های نادر در جامعه‌ی امروزی، ایده آل‌گرایی افراطی در مقابل معیارهای واقعی و بی‌توجهی به معیارهای اسلامی در انتخاب همسر آسان است.

تنها خداوند سبحان و پیشوایان معصوم هستند که هیچگونه نقص و کاستی ندارند، لذا باید در انتخاب‌ها به ملاک‌ها و معیارهای اسلامی بسنده کنیم؛ تا دچار وسوس، زیاده‌روی و خطا نگردیم.

۴) پرهیز از دوستی و روابط آزاد با جنس مخالف پیش از ازدواج

دوستی و روابط پنهانی بین جوانان مجرد که به نام «دوستی باجنس مخالف» مشهور است، از جمله عوامل مهم چالش در سلامت خانواده و ازدواج موفق است. قرآن کریم برای جلوگیری از ارتباطات عاطفی و جنسی می‌فرماید: به مومنان بگو چشم‌های خود را از نگاه به نامحرمان فرو گیرند، و عفاف خود را حفظ کنند. این برای آنان پاکیزه‌تر است. خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است؛ و به زنان با ایمان بگو چشمان خود را از نگاه هوس‌آلود فرو گیرند، و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را مز آن مقدار که نمایان است آشکار نمایند و اطراف روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند تا گردن و سینه با آن پوشانده شود و زینت خود را آشکار نسازند.

۵) واسطه‌گری بزرگترها در فرایند ازدواج امام علی (ع) می‌فرماید: بهترین واسطه‌گری‌ها آن است که میان دونفر در ازدواج میانجیگری کنی تا خداوند آن دو را به همدیگر برساند. این کار پسندیده در حال حاضر با توجه به گسترش جوامع و عدم ترویج سنت‌های

دینی در این امر، تا حد زیادی به فراموشی سپرده شده است. رهبر معظم انقلاب با اشاره به اهمیت مسئله ازدواج جوانان، درباره عواقب بی‌تفاوتی جامعه نسبت به این مسئله و تبعات سخت آن برای کشور هشدار دادند. ایشان خود جوان‌ها، خانواده‌ها و مسئولان مربوطه را به اقدامات عملی برای حل این مشکل دعوت کردند و یکی از راهکارها را احیای سنت «واسطه‌گری در ازدواج» دانسته، و فرمودند: در گذشته معمول بود که برای ازدواج، افراد خیر و مومنی پیدا می‌شدند، واسطه‌گری می‌کردند، دخترهای مناسب را-پسرهای مناسب را می‌انداختند. این کارها باید انجام بگیرد، باید واقعاً در جامعه یک حرکتی در این زمینه به وجود بیاید.

یکی دیگر از ابعاد واسطه‌گری، بزرگ‌ترها در فرایند ازدواج ارائه مشاوره و عدم تحمیل نظر از سوی والدین به فرزندان خود در انتخاب همسر آینده است که این امر مهم باید با دقت و حساب‌شده‌گی همراه باشد.

امیدوارم با خواندن این مطالب به مقاله اصلی رجوع کرده و نکته برداری کنید، تا در آینده نه چندان دور بتوانید به یادداشت‌های خود رجوع کرده و از آن‌ها استفاده کنید.

انواع ازدواج در فقه و قانون مدنی

الهام آقا بابایی

که تلف نشده باشد، قابل استرداد است و در غیر این صورت باید قیمت آن پرداخت شود. برای تحقق امر ازدواج، طرفین باید از دو جنس مخالف باشند و ازدواج دو همجنس از لحاظ شرعی و قانونی و اخلاق حسنه و نظم عمومی باطل بوده و دادرس نمیتواند به دعاوی ناشی از آن ترتیب اثر بدهد. دومین شرط تحقق این امر، اراده است که هم باید در باطن وجود داشته و هم بصورت لفظی و عینی توسط طرفین یا وکیل آنها ابراز شود و اگر عقد بدون اراده و با کراهت منعقد شود تنها بعد از رفع کراهت و تنفیذ مکره صحیح خواهد بود.

اگر در راستای عقد اشتباهی در وصف اصلی رخ دهد، این اشتباه موجب بطلان نکاح خواهد شد اما اگر اشتباه در اوصاف فرعی رخ دهد نکاح را باطل نخواهد کرد اما ایجاد حق فسخ میکند. نکاح دائم باید ثبت شود و اگر چنین کاری انجام نشود، جرم بوده و مطابق ماده ۴۹ قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۱۳۹۱، زوج به پرداخت جزای نقدی یا تحمل حبس تعزیری درجه ۷ محکوم میشود، در حالی که ثبت نکاح موقت الزامی نیست و قانون فوق الذکر، فقط در موارد باردار شدن زوجه، توافق طرفین و شرط ضمن ثبت عقد ازدواج موقت را الزامی دانسته است.

منابع و مأخذ

- ۱: قانون مدنی
- ۲: قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۹۱
- ۳: صفایی، سید حسین و امامی، اسدالله، مختصر حقوق خانواده، چاپ ۴۷، ۱۳۹۶
- ۴: امینی، علیرضا و آیتی، سید محمدرضا، تحریر الروضه فی شرح اللمعه، جلد ۲، چاپ ۲۰، ۱۳۹۶

است مدت صیغه نکاح موقت آنقدر طولانی باشد که از جهت زمان تفاوتی با نکاح دائم نداشته باشد، مثلاً ۸۰ سال). این عقد تمامی شرایط نکاح دائم را داشته و میزان مهریه به رضایت طرفین بستگی دارد. در نکاح متعه طلاق وجود ندارد، چون با اتمام مهلت صیغه یا بذل آن توسط شوهر، زن از زوجیت خارج می شود. در این نکاح زن و شوهر از هم ارث نمیرند مگر اینکه این مورد بصورت شرط ضمن عقد قید شود. عده زن منقطع در نکاح متعه، دو طهر است و اگر زن با وجود اقتضای سن، عادت زنانگی نبیند، عده او ۴۵ روز و اگر زنی یائسه باشد عده او دو ماه است.

مهریه

در هر کدام از انواع ازدواج ها بر طبق شرع و قانون مدنی، هر چیزی که قابلیت تملیک و تملک را داشته باشد و بر طبق رضایت طرفین مشخص شود میتواند مهریه واقع شود. و مطابق ماده ۱۰۸۱ قانون مدنی زن به محض وقوع عقد نکاح مالک مهریه شده و در تصرف آن آزاد است.

نکاح دائم

نخستین گام برای ازدواج، خواستگاری است. براساس ماده ۱۰۳۴ ق.م. خواستگاری به معنای درخواست ازدواج از زن است که ریشه در فقه اسلامی دارد. بعد از خواستگاری نامزدی نیز مطرح شده که این مسئله قراردادی میان طرفین است مبنی بر اینکه در آینده میان آنها عقد نکاح منعقد شود. ما اگر نامزدی به هر دلیلی بهم بخورد، طرفی که وصلت را بهم زده مسئولیت دارد و باید از عهده جبران خسارات وارده بر بیاید. و نیز اگر هدایایی تقدیم شده باشد، در صورتی

در اسلام، ازدواج امری مقدس و پسندیده است. به نحوی که طبق روایات و احادیث، شخصی که ازدواج میکند نصف دین خود را حفظ کرده است و برای حفظ نیمه ی دیگر آن باید تقوا پیشه کند. این ازدواج دارای انواع مختلفی است و هر کدام احکام ویژه ای را بر زوج و زوجه بار میکنند که به بررسی آنها خواهیم پرداخت. عقد نکاح عقدی لازم بوده و دارای ایجاب و قبول لفظی است و بر اساس قول اکثر فقها صیغه ی آن باید به زبان عربی جاری شود. از شروط عقد نکاح این است که دو شاهد در نکاح دائم و ولی دختر حاضر باشند. هر کدام از زوجین در عقد نکاح برای خود وکیل اختیار کند و همچنین یک شخص واحد میتواند وکیل طرفین عقد نکاح در ابراز اراده آنها نسبت به عقد باشد.

نکاح شغار

این نکاح طبق روایتی از پیامبر (ص)، باطل است. و به این معناست که هر یک از دو ولی با مهر قراردادن دخترانشان آنها را مزدوج میکنند.

نکاح متعه یا ازدواج موقت

اصل مشروعیت این ازدواج مورد تایید و قبول همه ی مسلمانان است. ایجاب و قبول این عقد مانند ایجاب و قبول در عقد نکاح دائم است. منتهی در این نوع ازدواج حتما باید مهریه تعیین شود چون عدم تعیین آن، موجب بطلان نکاح موقت میشود (در حالی که در نکاح دائم عدم مهر نکاح را باطل نمیکند). همچنین باید مدت معین قید شود، چون در غیر این صورت، این ازدواج، ازدواج موقت نخواهد بود (البته گاهی اوقات ممکن

سرویس فقهی - حقوقی:

به شرط‌ها و شروط‌ها...

سانم احمدی

بر اساس فقه اسلامی و قانون مدنی ایران، ازدواج قراردادی است که در آن حقوق و تکالیف متفاوتی به زن و مرد داده می‌شود. با امضای سند ازدواج، زن برخی از حقوق مدنی و معنوی خود همچون حق سفر، داشتن شغل، انتخاب محل زندگی و مسکن، ولایت بر فرزندان و جدایی از همسر (طلاق) را از دست می‌دهد و حقوق مادی همچون مهریه و نفقه را به دست می‌آورد.

معمولاً از شروط ضمن عقد برای تغییر این آثار حقوقی ازدواج استفاده می‌شود.

از سال ۱۳۶۰ در سند ازدواج، شروطی به عنوان شروط ضمن‌العقد پیش‌بینی شد که سردفتر ثبت ازدواج موظف است قبل از اجرای صیغه عقد آنها را برای زوجین بخواند تا دو طرف با آگاهی کامل زیر آن را امضا کنند.

بنا بر گزارش‌های رسیده از سوی دختران یا خانواده‌هایشان به معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری، دیده شده که سر دفتران ثبت ازدواج، از درج حقوق توافق شده برای دختران و زنان در صفحه مربوطه در سند ازدواج ممانعت کرده و افراد را جهت ثبت شرایط ضمن عقد از جمله حق تحصیل، حق سکونت، حق اشتغال، حق خروج از کشور، به دفاتر اسناد رسمی می‌فرستند.

که دفاتر اسناد رسمی هم تا عقد نکاح صورت نگیرد حاضر به تنظیم این وکالت نامه‌ها نبوده و گاهاً موکول شدن این قضیه به بعد از عقد باعث بی‌توجهی از طرف مردان برای مراجعه دوباره به دفاتر اسناد رسمی و

ثبت این شرایط شده است.

علت اصلی این مسئله نبود هماهنگی میان قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و دفاتر ازدواج بوده که این مشکل به تازگی حل شده و ابلاغیه کلی‌ای به دفاتر ازدواج فرستاده شده تا ثبت این شروط ضمن عقدنامه صورت بگیرد.

اما شروط ضمن عقد چیست؟

باتوجه به تصورات اشتباه مردم از این شروط و سوء استفاده بعضی وکیل‌ها از عدم آگاهی مردم لازم دانستیم تا تعریفی واضح از آن را در ادامه بیاوریم چون برخی شروط ضمن عقد معتبر نیستند از میان آن‌ها برخی باعث باطل شدن عقد ازدواج هم می‌شوند ولی برخی لطمه‌ای به عقد ازدواج نمی‌زند و فقط آن شرط اعتباری را ندارند.

شروط ضمن عقد ازدواج تعهداتی است که در حین ازدواج با توافق زن و شوهر وارد مفاد قرارداد ازدواج آن‌ها می‌شود. و با امضای دو طرف در سند ازدواج رسمیت می‌یابد.

شروط ضمن عقد ازدواج دو دسته هستند:

۱- دسته اول شروطی هستند که در تمام عقدنامه‌ها بصورت تائیدی درج شدند.

۲- دسته دوم شروط مازادی هستند که زوجین تمایل دارند به شروط دیگر اضافه شوند.

شروط ضمن عقدی که داخل عقدنامه درج شده اند ۱۲ مورد هستند:

۱. استنکاف شوهر از دادن نفقه زن به مدت شش ماه.

۲. بدرفتاری غیرقابل تحمل مرد با زن و فرزندان.

۳. بیماری خطرناک غیرقابل درمان مرد در حدی که سلامت زن را به خطر اندازد.

۴. جنون مرد در مواردی که فسخ نکاح شرعاً ممکن نباشد. دیوانه بودن مرد در زمانی که امکان فسخ نباشد.

۵. اشتغال مرد به کاری که به حیثیت و آبروی زن و مصالح خانوادگی او لطمه می‌زند.

۶. محکومیت شوهر به حکم قطعی به مجازات پنج سال حبس یا بیشتر.

۷. اعتیادی که به اساس خانوادگی ضرر بزند مانند اعتیادی که منجر به بیکاری مرد، فروش اثاثیه منزل و وارد کردن ضرر به سلامت جسمی و روحی زن و فرزند شود.

۸. ترک بدون علت خانواده یا غیبت یکسره شش ماهه بدون دلیل موجه.

۹. محکومیت قطعی مرد در اثر ارتکاب به جرم و اجرای هرگونه مجازات اعم از حد و تعزیر در اثر ارتکاب به جرمی که مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون زن باشد.

۱۰. در صورتی که پس از گذشت پنج سال مرد در خصوص فرزند دار شدن مشکل داشته باشد.

۱۱. در صورتی که مرد مفقودالثر شود و ظرف شش ماه پس از مراجعه زن به دادگاه پیدا نشود.

۱۲. مرد، همسر دیگری بدون رضایت و اجازه زن اختیار کند.

و اما شروط مازادی که اعتبار قانونی دارند و امکان اضافه شدن در عقد را دارند:

۱. وکالت در طلاق

۲. حق تحصیل

۳. حق اشتغال

۴. حق خروج از کشور

۵. حق حضانت فرزندان در صورت طلاق

۶. حق تعیین مسکن

۷. حق تصنیف اموال

دسته ای از شروط هم هستند که به اشتباه باب شدند و باطل هستند و عملاً قابلیت اجرا ندارند. این شروط در ماده‌ی ۲۳۲ قانون مدنی به‌طور کلی به سه دسته تقسیم شدند:

شرط غیرمقدور: شرطی که انجام آن در توان افراد متعارف نباشد. مثلاً شرط شود که زن یا شوهر در سه روز زبان تایلندی را به دیگری بیاموزاند یا مرده‌ای را زنده کند.

شرط بی‌فایده: شرطی که در انجام آن هیچ منفعت عقلانی متصور نباشد. تشخیص منفعت هم با عرف است. مثل اینکه شرط شود زن یا شوهر مسافتی را با شتر بپیماید.

شرط نامشروع: شرطی که مخالف قوانین امری باشد. قوانین امری مربوط به نظم و مصلحت عمومی می‌شود و برخلاف قوانین تفسیری افراد نمی‌توانند علیه آن‌ها توافق کنند. به‌طور کلی بیشتر قوانین مربوط به

ازدواج در زمره‌ی قوانین امری است.

از نمونه‌های این شروط می‌توان به این موارد اشاره کرد:

۱. شرط خیار یا شرطی که حق فسخ نکاح را به یکی از دو طرف بدهد.

۲. شرط شود که مرد حق طلاق نداشته باشد.

۳. شرط شود که ریاست خانواده با زن باشد.

۴. شرط شود که مرد حق ولایت و حضانت فرزندان خود را نداشته باشد.

۵. شرط شود که زن حق نفقه نداشته باشد.

۶. شرط شود که مرد حق ندارد به رابطه خود با همسر قبلیش ادامه بدهد.

۷. شرط شود که زن در کارها و روابط خود کاملاً آزاد باشد.

و اما شرط عجیبی که میان بعضی فقها درموردش اختلاف هست:

بعضی از فقها عقیده دارند فلسفه عقد ازدواج، تشکیل خانواده و تمتع جنسی زوجین از یکدیگر است، در حالی که اجماع فقها بر این است که زن می‌تواند شرط عدم رابطه جنسی بگذارد و منع شرعی ندارد.

ممکن است جامعه‌ای در زمانی خاص رابطه جنسی را مقتضای نکاح بدانند و در زمانی دیگر از آثار فرعی ازدواج به‌شمار آورد.

برای مثال برخی فقها به صحت شرط عدم دخول در ازدواج موقت حکم داده‌اند یا روح‌الله خمینی در تحریرالوسیله می‌نویسد

دختر باکره، چه در ازدواج دائم و چه در موقت، می‌تواند شرط کند که پس از ازدواج بکارت خود را حفظ کند. [۲۰]

از آنجایی که عقدنامه یک سند حقوقی است، چگونگی تنظیم متن این شروط از اهمیت بالایی برخوردار است، چرا که هر واژه می‌تواند تغییری در مفهوم و حیطه اعمال شرط ایجاد کند یا حتی باعث باطل شدن آن شود.

پس اگر از گروه افرادی هستید که قصد استفاده از شروط ضمن عقد دارید حتماً از قبل با وکیلی که در این حوزه تخصص دارد مشورت کنید.

منابع

عقد ازدواج - https://fa.wikipedia.org/wiki/شروط_ضمن_عقد_ازدواج

Legal-content - <https://www.dadgaran.com/Legal-content>
شروط - عقد - نامه - ازدواج - شروط - ضمن - عقد - نکاح

stipulation - <https://www.yasa.co/blog/stipulation-marriage>

articles/ <http://www.heyvalaw.com/web/articles/view/370/شروط-ضمن-عقد-مندرج-در-سند-ازدواج.html>

news <https://www.irna.ir/news/83848826>
شرایط - ضمن - عقد - در - سند - عقدنامه - ثبت - می - شود

article <http://ensani.ir/fa/article/110542/شروط-نامشروع-ضمن-عقد-نکاح>

ازدواج، ابزار حمایت از جایگاه زن یا سلب حقوق اولیه؟

■ بررسی چالش‌های تقنینی حمایت از حقوق زنان در امر ازدواج

زهرا طاهرخانی

ازدواج امری است مطابق فطرت انسانی، و هر انسانی در طول زندگی خود با این واقعیت روبرو می‌شود و باید یکی از مهمترین تصمیم‌های زندگی خود را بگیرد. قانونگذاران در هر حکومتی نیز توجهی ویژه به این واقعیت اجتماعی داشته‌اند و در عین حال که آزادی عمل را برای افراد محترم شمرده‌اند، با این حال برای حفظ مصالح عالی‌تر محدودیت‌هایی را قائل شده‌اند بدین صورت که قانونگذار با توجه به مذهب، آداب و رسوم و عرف و فرهنگ و زیربنای فکری جامعه قواعدی را به این موضوع اختصاص داده است و با وجود اینکه ازدواج عقدی دو طرفه و جزو عقود معین بوده و اراده طرفین در آن دخیل است هر چه بیشتر به نظم عمومی و اخلاق حسنه نزدیک شده و آزادی اراده افراد را محدود کرده است. تعریفی از نکاح در قانون مدنی ایران به عمل نیامده و نیز در آثار فقهی تعریفی از آن نشده است. در عین حال در زبان فارسی به آزادی نکاح همان عقد ازدواج و یا وضعیت حاصل از آن عقد را نوشته‌اند. اما در یک تعریف کلی می‌توان گفت که نکاح، عقدی است که به موجب آن زن و مردی به منظور تشکیل خانواده و شرکت در زندگی با یکدیگر متحد می‌شوند. در ادامه باید گفت که نکاح عقدی لازم است و در نتیجه به موجب آن مانند سایر عقود لازم دیگر حقوق و تکالیفی برای طرفین عقد ایجاد می‌شود، و قانونگذار با توجه به اهمیت نکاح به عنوان نقطه آغاز تشکیل خانواده و نکاح توجه خاصی به این مسئله نموده است و سعی داشته همواره از نکاح و بنیان خانواده در غالب تعالیم مذهبی و آموزه‌های فقهی حمایت کند تا زن و مرد به موجب این عقد در شرایط عادلانه و با رعایت حقوق و تکالیف‌های خود به رشد و تعالی یکدیگر کمک کنند.

باید گفت که اهمیت عقد نکاح و ضرورت آن در حفظ نظم عمومی جامعه و حفظ کرامت انسانی افراد در جامعه و پایه‌گذاری جامعه‌ای متعالی تا بدان جا مورد تصریح و تاکید قانون‌گذاران و زمامداران جامعه بوده است که حق ازدواج به طور آزادانه به معنی حق ازدواج افراد با اراده و رضایت آن‌ها و بدون وجود محدودیت‌ها و موانع در این زمینه می‌باشد. البته که باید بیان داشت که حق ازدواج به صورت مطلق نمی‌باشد

و ممکن است حسب اقتضات اجتماعی، دینی و عقیدتی محدودیت‌هایی بر آن بار شده است.

با توجه به موارد گفته شده در باب اهمیت ازدواج و همچنین تغییر و تحولات اجتماعی در جامعه ضرورت انجام بروزرسانی‌هایی در قوانین مدون ایجاد می‌کند، تا خلاءهای ناشی از قواعد نکاح در قوانین جبران شود. در ادامه به برخی خلاءها و کاستی‌های قانون مدنی در امر ازدواج اشاره خواهد شد. یکی از مهمترین نمونه‌ها از خلاءهای آشکار قانون مدنی در باب ازدواج را می‌توان خلا مربوط به سن ازدواج بیان نمود. برای سن ازدواج دختران قانونگذار در ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی به گونه‌ای ماده را نگارش کرده است که ازدواج دختر باکره بعد از پایان ۱۳ سال شمسی فاقد اشکال و ضمانت اجرایی است. و جالب‌تر آن این است که نکاح قبل از ۱۳ سال با اجازه ولی و رعایت مصلحت و اجازه دادگاه امکان‌پذیر است. این ماده را حمل بر حمایت قانونگذار از کودک همسری دانست. هر چند که می‌توان گفت اصولاً مقوله کودک همسری از

جهت ملاحظات سیاسی مسکوت مانده است.

همچنین در ابتدا اشاره شد که عقد نکاح مانند سایر عقود برای طرفین عقد یعنی زن و شوهر تعهدات و تکالیفی ایجاد می‌کند که با ازدواج زود هنگام دختران فرصت مشارکت واقعی در زندگی عمومی و خصوصی آن‌ها و حق تحصیل مناسب با شان و منزلت آنها تحت الشعاع قرار می‌گیرد که وضع قوانین حمایتی در این زمینه را ضروری می‌کند تا از آسیب‌پذیری هر چه بیشتر زنان و دختران در جامعه جلوگیری به عمل آید.

در بخش دیگر می‌توان به یکی دیگر از خلاءها و کمبودهای قانونی در قوانین مرتبط با ازدواج بویژه آن دسته از قوانینی که برای حمایت از زنان وضع شده است اشاره نمود و آن هم عدم تصریح قانونی به برخی از مهمترین شروط ضمن عقد ازدواج است زیرا بنا بر اصل آزادی فردی اشخاص به طور کلی می‌توان از حقوق اولیه و بالذات خود برخوردار باشند و ازدواج نمی‌تواند مانعی بر رشد و تعالی آن‌ها قرار محسوب شود. البته باید تصریح کرد که برخورداری از این دست

از آزادی‌ها تا بدان جایی مجاز است که بنیان‌های خانواده و زندگی مشترک را متزلزل نکند. به طور کلی باید گفت که مهمترین حقوقی که به موجب ازدواج از زن سلب می‌شود را حق ممنوعیت سفر، حق اشتغال، حق زندگی، حق مسکن، ولایت بر فرزندان و حق تحصیل دانست. یعنی زن با بستن پیمان زناشویی قبول می‌کند که با سلب این حقوق از خود از همسر خویش مهریه و نفقه دریافت کند. هرچند که امروز زن می‌تواند شروطی را تحت عنوان شروع ضمن عقد در دفترخانه رسمی ثبت کند تا به موجب آن از این حقوق که به موجب نکاح از وی سلب شده است مجدداً برخوردار گردد ولی در صورتی که در قانون بدان تصریح شود از بروز مشکلات در آینده‌ی زندگی مشترک جلوگیری می‌کند. پس در این زمینه هم ما نیازمند اصلاح قانون و وضع نص صریح هستیم. البته باید گفت که علت این که قانون‌گذار در نکاح بیشتر توجه را به زوج دارد را می‌توان در ماده ۱۱۰۵ قانون مدنی جست و جو کرد که بیان می‌کند ریاست خانواده با مرد می‌باشد و این ریاست به دنبال خود مسئولیت‌های زیادی را همراه دارد و

قانونگذار به دلیل خلق و خو و روحیات خاص زوج و اهمیت بنیان خانواده خواسته که ریاست خانواده با مسئولیت‌های بشماره‌ای که دارد بر عهده زوج باشد تا خانواده به صورت عادلانه و در محیطی آرام رشد و نمو پیدا کند و با سخت‌گیری‌های نامعقول باعث کاهش آمار و متعاقب آسیب به جامعه نشود. در پایان باید گفت که ازدواج امری مقدس می‌باشد و در متون فقهی و احادیث و روایات بسیاری به ضرورت آن تصریح شده است و متعاقب آن زمامداران و حاکمان جامعه از گذشته موظف بوده‌اند که نهایت تلاش خود را در باب حمایت از این عمل به کار گیرند و همچنین در حال حاضر نیست قانونگذار موظف است با توجه به تعالیم مذهبی و در قالب وضع قوانین حمایتی در باب ازدواج، حمایت‌های لازم را از این امر به عمل آورد و موجبات تسریع و افزایش آمار ازدواج را فراهم آورد و این امر میسر نخواهد شد جز با تلاش و تکاپو در وضع قوانین حمایتی و عادلانه در امر ازدواج که با در نظر گرفتن شرایط جوامع و تغییر و تحولات روز افزون آن و تغییر روش و سیاق قانون‌گذاری میسر نخواهد شد.

ضمان خوشبختی

زهرا رحمانی

ناآگاهی مردم از مسائل قضایی و حقوقی در سطح جامعه موجب تشکیل پرونده‌های قضایی غیرضروری، سردرگمی مردم در محاکم قضایی و در نهایت افزایش جمعیت کیفری زندان‌ها شده است، لذا ارتقاء سطح آگاهی‌های حقوقی، ضمن صرفه جویی در وقت و هزینه مردم، بار دستگاه قضایی را نیز کاهش خواهد داد.

آشنایی خانواده‌ها برای ازدواج فرزندان، از آن رویدادهایی است که نیاز به آگاهی‌های حقوقی دارد. باورهای غلط و بی‌اطلاعی از قلمرو حقوقی روابط، منجر به اختلاف و گاه طرح شکایت‌هایی می‌شود که حتی ممکن است از همان مراحل ابتدایی آشنایی و خواستگاری آغاز شود.

عقد نکاح موقت و دائم، مهریه، نفقه و حضانت و سایر وقایع حقوقی، دارای اثراتی است که بی‌اطلاعی خانواده‌ها، زمینه ددرسهای بزرگ و حضور در دادگاه‌ها را فراهم می‌کند.

مهریه تکریمی است که خداوند برای زن قائل شده تا این گوهر خلقت

با میزان استطاعت مردان دارای ارزش مادی و معنوی شود. اگرچه تعیین مقدار مهر منوط به تراضی طرفین (زن و شوهر) است. در قرآن کریم میزانی برای مهر تعیین نشده است اما اسلام، زنانی را که دارای مهر کمتری بوده‌اند مورد مدح قرار داده و جایگاه زنان را با زیادی مهرشان ارزشگذاری نکرده است. تعیین مهریه متعارف در سال‌های اخیر در میدان رقابت خانواده‌ها رنگ باخته و جایگاه معنوی خود را در برق سکه‌ها و خواسته‌های نامتعارف از دست داده است. روایتی از حضرت علی(ع) داریم که می‌فرمایند: مهریه زن‌ها را سنگین نگیرید که موجب کدورت و دشمنی گردد.

بی‌تردید تعیین مهریه‌های سنگین و کم‌آگاهی یا بی‌توجهی زوجین نسبت به حقوق شرعی و قانونی خود به هنگام امضای عقد ازدواج و ناتوانی مالی مرد در پرداخت مهریه زن، جمعیت کیفری زندان‌ها را افزایش داده است تا این که قانونگذار با تعیین سقف ۱۱۰ سکه، میزان متعارفی را نشانه گذاری کرد.

بر اساس قانون حمایت خانواده اگر زوج از پرداخت مهریه تا میزان ۱۱۰ سکه تعیین شده امتناع کند، مشمول ماده ۲ قانون نحوه اجرا محکومیت‌های مالی می‌شود مگر اینکه اعسار وی ثابت و احراز شود و اگر مهریه بیش از میزان ۱۱۰ سکه باشد تمکن زوج مورد بررسی قرار می‌گیرد. یعنی در بیش از ۱۱۰ سکه اصل بر عدم توانایی زوج است مگر با معرفی اموال این توانمندی در پرداخت احراز گردد.

هر چند که فرهنگ سازی برای منع رقابت‌های منفی در تعیین مهریه و بی‌ارتباط بودن مهریه بالا و تضمین خوشبختی، ست موثرتر از وضع قانون باشد؛ اما همین مقدار تعیین سقف، یک اقدام حداقلی بود که از بحران مهریه‌های با اعداد نجومی و یا افسار گسیخته کاسته است.

بر خلاف این عقیده که مهریه بالا عامل بازدارنده طلاق یا جبران‌کننده خسارات ناشی از زندگی مشترک و نیز پشتوانه مالی زنان است، به عنوان مهم‌ترین عامل بی‌اعتمادی و بدبینی

زوج و سردی او در نگاه حسابگرانه خانواده همسر دانست. تفاهم، سازگاری و گذشت اگر حلقه مفقوده باشد هیچ مهریه بالایی مانعی برای ترک زندگی نیست، همانطور که مهریه پایین، انگیزه ای برای بهانه جویی مردان در ترک زنان عاشق زندگی نیست. این اعتراف مردان و زنان در راهروهای دادگاه خانواده است که مهریه بالا آرامش و خوشبختی‌شان را تضمین نکرده و حاضرند هرچه سریع‌تر با تقسیت مهر و یا بخشش آن به شرایط پیش آمده پایان دهند.

گاهی اوقات خانواده‌ها اصرار به جاری شدن صیغه نکاح نزد فرد معین و مشهوری دارند و در همان صیغه که با حضور شاهد و رعایت همه جوانب شرع و قانون صورت گرفته، مهریه محدودی اعلام می‌شود. سپس خانواده‌ها برای ثبت در دفتر ازدواج، میزان مهریه را افزایش می‌دهند که از نظر قانون مورد قبول نیست. همچنین خانواده‌ها هنگام مراجعه به دفترخانه، گاهی مهریه ای مغایر با آنچه شفاهی توافق کرده‌اند، درج می‌کنند. این اظهار در دفترخانه، مستند خواهد بود و دادگاه به توافق قبلی که

رسمی نبوده توجه ندارد. هرچند ممکن است اختیار تعیین مهر به شوهر یا شخص ثالثی داده شود در این صورت شوهر یا شخص ثالث د مهر را هر قدر بخواهد معین کند.

در نتیجه مهریه اصلی همان است که هنگام جاری شدن صیغه نکاح اعلام می‌شود. نه مبلغی که در کلام زوجین و افراد رد و بدل می‌گردد. چراکه به مجرد عقد، زن مالک مهر می‌شود و د هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید.

اقسام مهریه قانونی در روایات و کتب حقوقی عبارتند از:

۱. مهرالسنه:

مهرالسنه ۵۰۰ درهم است که معادل ۲۶۲ مثقال نقره خالص است. وجه تسمیه آن این است که پیامبراکرم «صلی الله علیه وآله» این مبلغ را مهریه قانونی صبیبه و همسران خود قرار داده اند. در منتهی‌الادب آمده است: آنچه بعد از طلاق از نفقه به همسر مرد می‌دهند از قبیل پوشاک، خوراک... این مهر را مهرالمتعه گویند. به عبارتی هرگاه مهر

در عقد ذکر نشده باشد و شوهر قبل از آمیزش و تعیین مهر، همسر خود را طلاق دهد، زن مستحق مهرالمتعه می‌شود.

۲. مهرالمثل:

اگر در نکاح دائم، مهر ذکر نشود نکاح درست است و طرفین می‌توانند پس از آن بین خود به صورتی در مورد آن سازش و چیزی را معین کنند و اگر قبل از تراضی نسبت به آن، نزدیکی واقع شود، زن مستحق مهرالمثل است.

در واقع اساس مهریه در حقوق ایران مبتنی بر سنت و مذهب است و نظیر آن را در حقوق غربی نمی‌توان یافت. رابطه مهر با تمکین زن را نمی‌توان با رابطه عوض و معوض در قراردادهای مالی قیاس کرد. زن در برابر مهر، خود را نمی‌فروشد بلکه با مرد پیمانی می‌بندد که اثر قهری آن، التزام مرد به پرداخت مهر و تکلیف زن به تمکین اوست. به همین جهت است که فسخ و بطلان مهر، عقد نکاح را از بین نمی‌برد و زن را از انجام وظایفی که به عهده دارد، معاف نمی‌کند.

حقوق خود را بشناس

ترنس عابدینی

از ابتدای خلقت یکی از مسائلی که ذهن انسان را به خود مشغول کرده بود برآوردن نیازهای زندگانی بوده است و همین امر باعث شد تا انسان به دنبال نگارش قانون هایی برای برآوردن نیاز هایش باشد. خانواده هم یکی از مواردی بوده که انسان به دنبال ایجاد قوانینی برای آن است و برای هر کدام از اعضای آن قوانینی به وجود آورده است. خانواده از فرزندی که تا سالها توان رفع نیازهای زندگی خود را ندارند و زنی که به دلیل بارداری، شیردهی، نگهداری از کودک و همت گماردن برای تربیت او توان اقتصادی و مادی ندارد و این مرد خانواده است که باید این نیازها را برطرف کند تشکیل شده است.

در کشور ایران طبق ماده ۱۱۰۷ قانون مدنی نفقه شامل تمام نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زنان از قبیل: مسکن، غذا، لوازم منزل، هزینه های درمانی و بهداشتی و هر آنچه که به صورت عادی احتیاج و لازمه زندگی آن هاست، تعریف شده است.

و اما فلسفه نفقه متناسب با فرهنگ و

بوم زنان ایرانی است زیرا در اکثر خانواده های ایرانی زنان اموال و درآمدی کافی برای تامین مخارج خود ندارد زیرا آن ها وظیفه بزرگی که همان اداره خانه و امور داخلی خانوادگی است را بر دوش دارند و نمی توانند به کار اقتصادی دیگری که منبع درآمدی برای آن ها باشد اشتغال ورزند. تامین هزینه های خانواده در قانون ایران، تعهدی یک جانبه است و زن در این خصوص هیچ تکلیفی ندارد. برخی در این باره ابراز داشتند که بسیاری از قوانین فقهی بین زن و مرد تبعیض قائل شده است و ضرورت دارد ایران هم به کنوانسیون بین المللی حقوق زنان که خواهان تساوی همه جانبه زن و مرد است بپیوندد.

حال که با معنای نفقه و فلسفه آن آشنا شده ایم می خواهیم با چند ماده در مورد نفقه و شرایط مختلف آن آشنا شویم. در مورد شرایط پرداخت نفقه در قانون باید گفت که: نفقه حق قانونی زن از مرد است. نفقه میزان مشخصی در قانون ندارد بلکه متناسب با وضعیت زن و منطبق با عرف زمان و مکان زندگی زوجین مشخص

می شود. طبق ماده ۱۱۱۵ قانون مدنی اگر شوهر نفقه همسر خود را پرداخت نکند زن حق دارد به دادگاه مراجعه کند و دادگاه نیز متناسب با وضعیت زن و شان خانوادگی او نفقه را تعیین می کند و شوهر را ملزم به پرداخت نفقه می کند و همچنین طبق ماده ۱۱۰۸ قانون مدنی اگر زن از شوهر خود تمکین نکند نفقه به او تعلق نمی گیرد.

در فاصله بین عقد و عروسی نفقه به زن تعلق نمی گیرد مگر آنکه زن برای شروع زندگی اعلام آمادگی کرده باشد اما مرد از بردن همسرش خودداری کند. طبق ماده ۱۱۱۲ قانون مدنی در عقد موقت نفقه به زن تعلق نمی گیرد مگر آنکه در زمان عقد شرط، شوهر متعهد به پرداخت آن شده باشد و به طور طبیعی از زمان شروع زندگی زنشویی پرداخت نفقه بر مرد واجب می شود.

طبق قانون بعد از مرگ همسر در مدت معینی (عده) نفقه به زن تعلق می گیرد و زن می تواند در زمان عده از اموال کسانی که پرداخت نفقه بعد از مرگ مرد به عهده آنان است نفقه خود

را طلب کند و اگر شوهرش مفقود باشد حاکم شارع موظف است از اموال شوهر که غایب است نفقه را در اختیار زوجه قرار دهد.

در ماده ۱۱۰۹ قانون مدنی ذکر شده است که زن در طلاق رجعی می تواند طلب نفقه داشته باشد مگر اینکه طلاق در زمانی باشد که زن تمکین نکرده باشد. اگر در برخی موارد و شرایط بحرانی که احتمال این وجود دارد که زن از جانب شوهر خود دچار انواع آسیب های مالی و جانی بشود و اصلتش خدشه دار شود با رای دادگاه اجازه دارد در منزل دیگری و دور از شوهرش زندگی کند و مرد باید نفقه او را پرداخت کند. اگر زن ناشزه باشد مرد می تواند از پرداخت نفقه خودداری کند.

نفقه حق زن است و حتی اگر زن به صورت کتبی نفقه خود را ببخشد باز هم این حق از او سلب نمی شود. در قانون توجهی به توان مالی زوج نمی شود اما مطابق رویه های موجود، تمام کارشناسان نفقه در هنگام تعیین مبلغ به توان مالی زوج توجه می کند و اگر زوج

توان مالی خوبی داشته باشد نفقه بالایی را در نظر می گیرند. اگر مردی محکوم به پرداخت نفقه شد ولی از پرداخت آن امتناع کرد یا واقعاً در فقر بود زن می تواند درخواست طلاق بدهد و دادگاه نیز مرد را مجبور به طلاق می کند. در ماده ۶۴۲ قانون مدنی ذکر شده است که اگر مرد استطاعت مالی داشته باشد ولی نفقه زن را در صورت تمکین نپردازد یا از تادیه نفقه اشخاص واجب النفقه امتناع کند محکوم به سه ماه و یک روز تا پنج ماه حبس می شود.

نفقه تنها برای زن نیست بلکه فرزندان نیز می توانند نفقه دریافت کنند و پدر موظف است که نفقه دختران را تا زمان ازدواج و پسران را تا پایان تحصیلات پرداخت کند. در صورت داشتن توان مالی پدر و عدم پرداخت نفقه از سوی وی فرزندان می توانند شکایت کیفری کنند و حتی می توانند به توقیف اموال هم منجر شود.

و اما مطلبی در خصوص دانشجویان متاهل، در مورد اینکه هزینه های تحصیل زن جزء نفقه و بر عهده مرد هست یا

نه؟ دو نظر وجود دارد. در نظر اول که نفقه را شامل نیازهای ضروری با توجه به عرف می دانند هزینه های تحصیل را در زمره نفقه در نظر نمی گیرند. اما در نظر دوم گفته می شود بر اساس عرف تامین نیازهای اولیه و آسایش جزء نفقه هستند و تامین مخارج تحصیل نیز جزوه نیازهای اولیه زندگی محسوب می شود و در زمره نفقه است.

در دنیایی به روز زندگی می کنیم روز به روز با نیاز های مختلفی رو به رو می شویم و متقابلاً قانون هایی متناسب با آن ها ایجاد می کنیم در ارتباط با نفقه هم این حرف صدق می کند و اشاره هم شد که زنان بخاطر حضورشان در اجتماع نیاز به هزینه هایی دارند و به همین علت برای تحصیلات و موارد دیگر نفقه در نظر گرفته شده است. نفقه تنها مربوط به زنان متاهل نیست بله در قانون نفقه به فرزندان و خویشاوندان نیز تعلق می گیرد.

ازدواج به سبک گلسر

راهکارهای مناسب برای ازدواج از کتاب ازدواج بدون شکست از گلسر

زهرا غنی آبهری

بیشتر این اختلاف ها حل خواهد شد. از دیگری مواردی که گلاسرها عنوان نویسنده به آن اشاره می‌کند گفت و گو کردن است. وی معتقد است با گفت و گو کردن می‌توانیم دریچه‌های تاریک ذهنمون نسبت به شخص مقابلمون رو روشن کنیم و علت بسیاری از مسائل را درک و از دید دیگری به آن نگاه کنیم و هنگامی که با مشکلی مواجه می‌شویم می‌توانیم با گفت و گو و مذاکره آن را حل کنیم.

گلاسرها در این کتاب با الهام از تئوری انتخاب به دنبال این است که گام به گام راه و شیوه‌ی کنار آمدن و همزیستی رضایت بخش را آموزش دهد. به کارگیری توصیه‌های گلاسرها که مهم ترینش ((دست کشیدن از روان شناسی کنترل بیرونی)) است، روابط شادمانه و مسرت بخشی را برای زوج‌ها به ارمغان می‌آورد.

و در نهایت باید بگویم مطالعه کتاب و استفاده از نکات این چنین کتاب‌ها بسیار ارزشمندتر و بهتر از بدست آوردن تجربه از طریق شکست‌های متعدد در روابط فراوان است.

در کنار هم بودن به تکاپو می‌افتند اما پس از گذشت چند سال وقتی روزهای تقویم از پی هم ورق می‌خورند و قدمت ازدواجشان طولانی می‌شود رفته رفته از عشقشان کاسته و جایش را به اندکی محبت یا حتی تنفر می‌دهد؟ در واقع به خاطر شروع کردن کتاب با این سوال و درگیر کردن ذهن خواننده با داستان زندگی این خانم در طول کتاب؛ به یک رمان جذاب بیشتر شباهت دارد تا یک کتاب در باب بهبود زندگی زوج‌ها!

گلسر در کتاب خود به نکته‌ی مهمی اشاره می‌کند که آن درک است. درک نوع تفاوت‌ها و نگاه‌ها؛ که قطعاً نکته‌ی مهمی برای تداوم یک رابطه است. او معتقد است که لزومی ندارد یک زوج‌ها در تمامی ویژگی‌ها باهم همخوانی داشته باشند تا بتوانند ازدواج موفق‌تری را تجربه کنند، فقط باید بخواهند با یکدیگر دربارهای نقاط ناسازگارشان صحبت کنند بدون هیچ حرف تحقیر آمیزی. اگر بتوانند حوزه‌ی ناهمخوان و ناهماهنگ با خودشان را بپذیرند و طرف مقابل را درک کنند و به این حرف باور پیدا کنند که آدم‌ها با یکدیگر متفاوت‌اند و ممکن است چیزی که دغدغه‌ی شماست برای فرد مقابلتون اهمیت نداشته باشه؛

اگر به اطراف خود با دقت نگاه کنید، متوجه خواهید شد که آدم‌ها دائماً درگیر روابط اشتباه می‌شوند و تا جایی ادامه پیدا می‌کند که دیگر نمی‌توانند راهی برای ترمیم کردن مشکلات خودشان پیدا کنند.

روابط نیز مانند هر علم دیگری نیازمند یاد گرفتن و تعلیم هست، اما متأسفانه خیلی کم و بهتر است بگویم اصلاً به آن نپرداختیم و سراغ منابع در این رابطه نرفته ایم و به صورت تجربی وارد آن می‌شویم که باعث به وجود آمدن بسیاری از مشکلات و شکست‌ها می‌شود.

این کتاب هم برای کسانی که ازدواج کردند و هم برای کسانی که در شرف ازدواجند و یا حتی افرادی که مجردند توصیه می‌شود.

رفتارهای صحیح، چگونگی واکنش به رفتار مقابل، عادت‌های مخرب و... از جمله عواملی هستند که در این کتاب در قالب داستان‌هایی واقعی که ممکن است در زندگی هر کدام از ما پیش بیاید بیان شده است. شروع کتاب با یک سوال جنجالی از خانمی ۴۲ ساله مطرح می‌شود که چرا بسیاری از زن و شوهرها در اوایل زندگی شان عاشقانه یکدیگر را دوست دارند و برای چند دقیقه بیشتر

سرویس فرهنگ و هنر:

Marriage Story

زندگی شان را قبول کرده است، چارلی و نیکول پذیرفته اند که برای جدایی وارد جدال نشوند. چارلی هنوز فکر می‌کند که یک خانواده نیویورکی دارد، این دو تنها چند خانه دورتر از هم زندگی می‌کنند و حضانت هنری را بطور اشتراکی برعهده دارند.

اما واقعیت این نیست، با وجود یک بچه در صورت طلاق و هنگامی که یکی از والدین قصد دارد تا در بخش دیگری از کشور زندگی کند چه اتفاقی می‌افتد؟ او پس از تعقیب نیکول و با استخدام یک وکیل طلاق به این موضوع پی می‌برد که دنیای طلاق و واقعیت چیست، سیستم دادگاهی به درخواست و آرزوهایش گوش نخواهد داد، و در این راه اینقدر باید پول خرج کند که قبل از برنده شدن ورشکسته می‌شود.

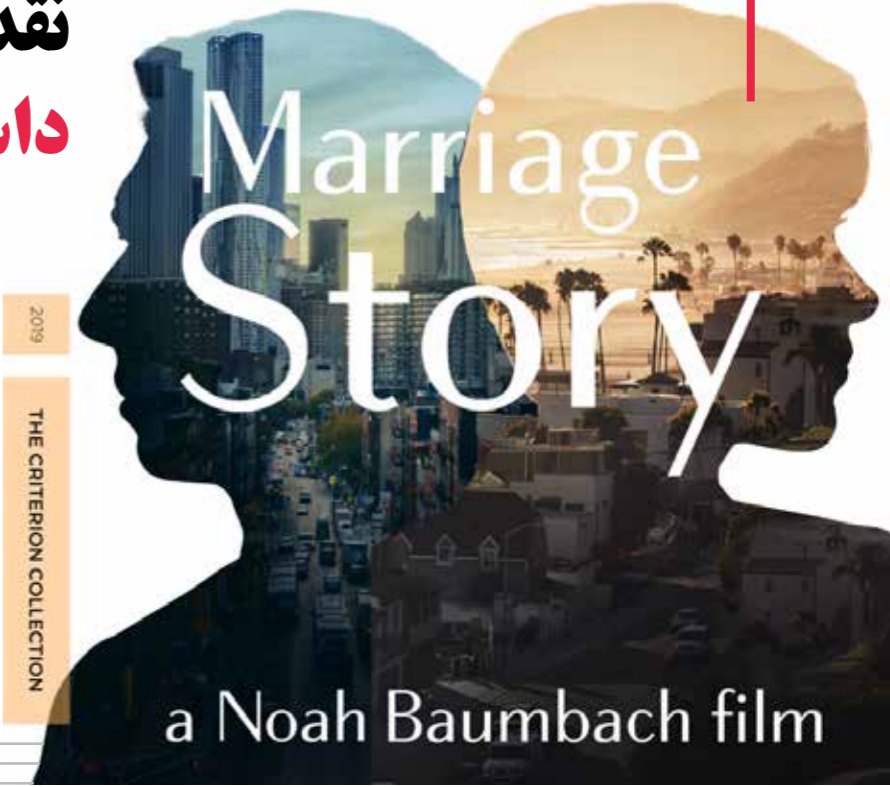
او احساسی همچون یک مجرم دارد و تنها تلاش می‌کند تا ارتباطش با پسرش را حفظ کند (واقعیت این است که هنری

شود. در سکاسی می‌بینیم که چارلی به نیکول یادآوری می‌کند که او هیچگاه تلویزیون تماشا نمی‌کند، اما با فلش هایی در داستان می‌بینیم که او درحال تماشای یک فیلم ترسناک است. این یک ویژگی تمایزی است که در مردها وجود دارد و به معنای همه یا هیچ است اما در اینجا حرف او به معنای فیلم هایی است که در محوریت حرفه نیکول قرار دارند.

فیلم یکی از اختلافات قدیمی که بین نیویورک و لس آنجلس وجود دارد را نشان می‌دهد مانند آنچه که در «آنی هال» شاهد بودیم اما در داستان ازدواج، این موضوع اندکی احساساتی تر است. نیکول متقاعد شده است که چارلی عاشق همه چیز او را به جز آرزویش برای رفتن به لس آنجلس است. نیکول، هنری را از خانه مادرش ساندررا (جولی هاگرتی) که در گذشته بازیگر بوده است بر می‌دارد؛ طلاق شروع شده است. اما چارلی هنوز متوجه این موضوع نشده است، او پایان

نقدی بر فیلم داستان ازدواج

زهرا امیری

با تولد فرزندشان زندگی خوبی در پارک اسلوپ تشکیل دادند. چارلی تا جایی که به خاطر دارد زندگی رویایی داشته است اما نیکول همواره اصرار داشت تا به لس آنجلس بروند و همین منجر به ایجاد بحث هایی می‌شد که چارلی هیچوقت آنها را جدی نمی‌گرفت. شاید به این دلیل که او یک مرد نیویورکی بود. همچنین چارلی کارگردان نمایش Electra در برودوی بود پس چطور امکان داشت که نقل مکان کنند؟

نیکول این فرصت را داشت تا در یک سریال تلویزیونی نقش آفرینی کند و چیزی که او می‌دانست این بود که عاشق خانواده اش است، زندگی زناشویی اش را صرف زندگی در محلی کرده بود که برای چارلی بهترین بود، و زندگی خودش را متوقف کرده بود. البته که برای رف چنین مشکلی راه هایی وجود دارد اما بامباک نشان داده است که چطور سلیقه، شخصیت و خودپسندی د به موانع اضافه

می‌کند؛ نحوه باز کردن درب کنسرو به وسیله نیکول؛ بازی رقابتی و خانوادگی مونوپولی - با اینکه هنوز شخصیت ها را نمی‌شناسیم اما این سکانس منجر به لبخند زدن می‌شود. تصاویر خانوادگی چیز مهمی را به ما می‌گوید (اینکه چارلی و نیکول همواره عاشق یکدیگر بوده اند) و همچنین سوالی ایجاد می‌شود: چرا می‌خواهند طلاق بگیرند؟ آیا نند مسائل را حل کنند؟

نیکول کسی است که طلاق را مطرح کرده است، او بازیگری است که در لس آنجلس بزرگ شده و در زندگی اش لحظاتی را تجربه کرده که مستقل و شناخته شده بوده است (او در فیلم رمانتیک و جذاب All Over the Girl بازی کرده است) و پس از آنکه عاشق چارلی شد برای ازدواج با او به نیویورک رفت و در تئاتر پایین شهر مشغول به کار شد. درحالیکه دهه دوم زندگی شان را سپری می‌کردند، زیبا و موفق بودند و

فیلم داستان ازدواج یا داستان زناشویی یک فیلم کمدی-درام محصول امریکاست. نویسنده و کارگردان این فیلم نوبامباک است و این فیلم در سال ۲۰۱۹ منتشر شد و بازیگران این فیلم ادام درایور، اسکارکت جوهانسون، لورا درن، مریت ویور و ازی رابرتسون هستند.

داستان زوجی است که ده سال از ازدواج شان گذشته و پسر ۸ ساله ای به نام هنری (اژی رابرتسون) دارند، هر یک به نوبت توضیح می‌دهند که به چه موضوعی از دیگری اهمیت می‌دهند، لیستی که درحال تهیه هستند با تصاویری از زندگی شان کامل می‌شود، که هر یک از این تصاویر نیز همراه با جزئیات است. زمانی که نیکول قیچی می‌دهد تا چارلی موهای بینی اش را کوتاه کند اما او گوش نمی‌دهد؛ زمان هایی که نیکول برای مدت طولانی تی بگ را داخل ماگ ها باقی می‌گذارد؛ وقت هایی که چارلی دهانش را پر از غذا

لس آنجلس را دوست دارد). هر طلاق دو وجه دارد، بامباک در داستان ازدواج بین احساسات همدردی که با شخصیت‌ها نشان می‌دهیم اختلاف به وجود می‌آورد، بیشتر از نیمی از فیلم از دیدگاه چارلی روایت می‌شود و از آنجایی که ادم درایور یکی از بازیگرانی است که احساس همدردی مخاطب را برانگیخته می‌کند ما هم مشکلات چارلی را درک کرده و طرف او را بگیریم.

این فیلم به خوبی به دغدغه‌ها و خواسته‌های درونی یک زن پرداخته است و در واقع در فیلم نیکول زنی است که میل به ابراز وجودش توسط چارلی نا دیده گرفته می‌شود. همچنین در این فیلم به اهمیت درک دنیای درونی یک زن اشاره می‌کند و این را به عنوان فاکتوری برای رضایت زناشویی قلمداد می‌کند. همچنین به دغدغه‌های زنان در راستای متارکه و پیامد‌های بعد آن به خوبی می‌پردازد اینکه در حین این پروسه زنان چه حالت‌هایی را تجربه می‌کنند و درجهان درونی آن‌ها چه می‌گذرد به خوبی به ورطه‌ی روایت کشیده می‌شود.

اما بامباک لایه‌های درونی این ازدواج را نشان می‌دهد، سکansı که نیکول داستان زندگی‌شان را برای وکیل تعریف می‌کند واقعا طاقت فرساست. ممکن است این کار او بی‌رحمانه باشد اما به نظرش درست است. این فیلمی است درباره نیویورک علیه لس آنجلس. اما در حقیقت پیرامون جنگی است میان واقعیت دهه ۲۰ و ۲۱ و انتخاب‌های متنوعی که برای زنان به وجود آمده است.

همچنین نشان می‌دهد که سیستم طلاق و نحوه کارکرد آن چقدر بد است. چارلی متوجه می‌شود که ند فردی را که قبلا یکبار همسرش با او مشاوره داشته است به عنوان وکیل خود انتخاب کند. همچنین متوجه می‌شود که دادگاه از او انتظار داشتن خانه در لس آنجلس را دارد، اما داشتن یک آپارتمان اجاره‌ای در لس آنجلس به دادگاه ثابت می‌کند که آنها یک خانواده لس آنجلسی هستند. او در نهایت مجبور می‌شود یک وکیل

خانوادگی دست و پا چلفتی استخدام کند. در دادگاه متوجه جنبه پیچیده‌ای از زندگی این دو می‌شویم.

یکی از ریزه کاری‌هایی که در داستان ازدواج می‌بینیم، پروسه طلاق با تمام عیب و نقص‌هایش است که بعنوان وسیله‌ای برای نیکول و چارلی عمل می‌کند تا به وسیله آن با واقعیت‌های پنهانی ازدواج آشنا شوند. آنها به دادگاه می‌روند و زندگی‌شان را از هم جدا می‌کنند، درحالی‌که اگر چارلی می‌پذیرفت تا مرد دیگری باشد تمامی این مشکلات در دو دقیقه حل شدنی بود.

این فیلم محصول نت فلیکس این و جالب است که این فیلم به صورت اینترنتی منتشر شده و هیچ‌گونه اکران عمومی نداشته است و همچنین این فیلم با تحسین جهانی منتقدان همراه شد و عملکرد اسکارلت جوهانسون مورد ستایش واقع شد و این فیلم در شش رشته برنده‌ی اسکار شد و این فیلم روایت‌گر داستان زندگی کارگردان موفق نیویورکی به نام چارلی است و هم چنین نیکول. نیز بازیگریست که عمده‌ی شهرتش را مدیون بازی در فیلم نوجوانانه‌ی درجه‌ی دوم است و چارلی و نیکول بعد از مدتی آشنایی و همکاری باهم ازدواج می‌کنند و بعد از گذشت چند سال هم تصمیم به جدایی می‌گیرند، درحالی‌که آنها یک پسر ۸ ساله دارند مراحل جدایی در ابتدا ساده و دوستانه به نظر می‌رسد اما هر دو را وارد شرایط غیر قابل پیش‌بینی می‌کند.

این فیلم نقطه عطف بامباک در سری فیلم‌های کم‌دی محسوب می‌شود، فیلم سرگرم‌کننده و دردناک و احساسی که حول انسان و قضاوت می‌چرخد در این فیلم پیچیدگی‌ها و جزئیات ساده‌ی زندگی به نمایش گذاشته می‌شود و به نوعی دیدگاهی نسبت به چگونگی رفتار جوامع به ما نشان می‌دهد این فیلم حول مسئله‌ی متارکه و چگونگی رخ دادن آن و قوانین مرتبط با این موضوع درجشون امریکا می‌پردازد و گوشه‌چشمی هم به عواقب پس از آن دارد.

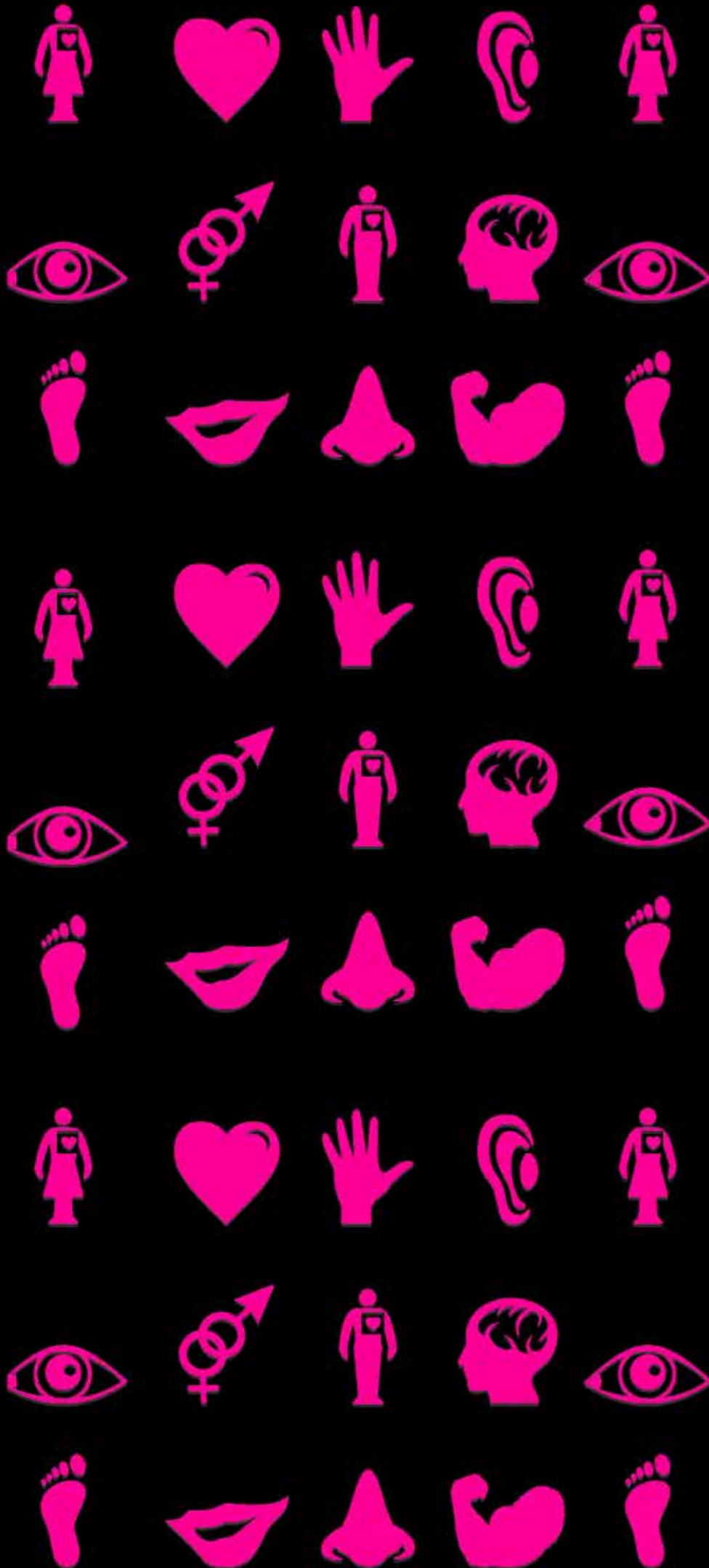
از این فیلم، این احساس را به بیننده

القا می‌شود که خودش را جدا از داستانی که روایت می‌شود نمی‌داند و این فیلم تنها روایت‌کننده‌ی یک زندگی زناشویی شکست خورده نیست. این فیلم در مورد مسئله‌ی طلاق و پیامد‌های ناشی از آن است در فیلم‌هایی که قبل از داستان ازدواج اکران شده بود روایتی ساده از طلاق به نمایش گذاشته می‌شد اما این فیلم به پیچیدگی‌های صنعتی طلاق هم اشاره می‌کند در این اگرچه طلاق دونفر امری ضروری است اما آسیبی به در حال حاضر وارد می‌کند بسیار بیشتر از شکسته شدن قلب آنهاست.

شروع فیلم با صدایی از نیکول و چارلی است.

فیلمنامه قوی بامباک همواره بدون ایراد است. او از شخصیت‌های باهوش، شوخ طبع، غمگین و کاوشگری استفاده می‌کند که توانایی این را دارند تا احساسات خود را به طور کاملاً واقعی نشان دهند، بامباک سکانس‌هایی می‌نویسد که همچون تکخوانی‌های گفتاری است. وقتی نیکول وارد آپارتمانی می‌شود که چارلی اجاره کرده است، هردو تا قبل از اینکه با اتهامات مواجه می‌شوند، تلاش می‌کنند تا مشکلات را برطرف کنند (تو به من خیانت کردی، تو از من سوءاستفاده کردی، تو از من برای رسیدن به آرزوهای استفاده کردی) دیالوگ‌هایی شبیه به فیلم‌های برگمان که اینقدر با خشم گفته می‌شود که اشک در چشمان بیننده حلقه می‌زند.

بازیگران نقش مکمل نقش‌های به یادماندنی ایفا کرده‌اند. دو سکانس آخر فیلم حول آهنگ‌های ۱۹۷۰ از استفن سوندهم ساخته شده است. آهنگ You Could Drive a Person Crazy که به وسیله نیکول، مادر و خواهرش در یک مهمانی اجرا می‌شود و آهنگ غمگین Being Alive که بوسیله ادم درایور نواخته می‌شود. ازدواج ممکن است مانند تفاوت بین زنده بودن و بی‌تعلقی باشد. داستان ازدواج، همراه با ترکیبی از عشق و دلشکستگی چنین حقیقتی را نشان می‌دهد و شما را با لذت و حس همدردی رها می‌کند.

سرویس فیزیولوژی:

سرطان، به دور از سرطان

طهره ملزیمی

در اکثر کشورهای دنیا خصوصا کشورهای در حال توسعه، زنان طیف آسیب‌پذیری هستند که کمترین آموزش‌ها را می‌بینند، کمترین توجه را به خودشان می‌کنند و از نظر بودجه‌بندی به دلیل فداکاری‌هایی که دارند کمترین هزینه را برای درمان خود در نظر می‌گیرند، لذا نیاز می‌بینیم اطلاعات جامع و کاملی در رابطه با بیماری‌های شایع در این طیف، به زنان سرزمینمان عرضه داریم.

در ادامه، به بررسی سرطان، و انواع شایع آن در زنان می‌پردازیم:

سرطان چیست؟

بر خلاف تصور عموم مردم، سرطان بیماری عضو خاصی از بدن نیست، بلکه سرطان بیماری روش نادرست زندگی و تخطی نمودن از قوانین طبیعی است، که پس از تجمع سموم مختلف در بدن، بیماری در قالب سرطان و در یک یا چند عضو مشخص نمودار می‌شود.

شایع‌ترین سرطان‌ها در زنان کدام‌اند؟

برخی سرطان‌ها مانند سرطان پوست، ریه و روده به طور شایعی در زنان و مردان دیده می‌شود اما هر کدام از این گروه‌ها با توجه به تفاوت‌های جسمی، سرطان‌های ویژه خود را دارند سرطان پستان، سرطان تخمدان، سرطان رحم و سرطان دهانه رحم، سرطان‌هایی است که به‌طور خاص در زنان دیده می‌شود؛ البته به ندرت ممکن است مردان نیز مبتلا به سرطان پستان شوند.

همانطور که گفته شد، سرطان، یک بیماری مربوط به کل بدن می‌باشد و در نتیجه، علامت‌های زیادی در بین سرطان‌های مختلف، مشترک است این علائم عبارتند از: کاهش وزن، تغییراتی در گوارش (مانند احساس سیری مداوم، تغییر اشتها و نفخ)، ضعف و خستگی بی‌دلیل، تعریق شبانه و سطح کلسیم بالا در خون.

اکنون توضیح مختصری درباره‌ی سرطان‌های شایع در زنان و نشانه‌های اختصاصی هر کدام از آن‌ها، داده می‌شود:

سرطان ریه

اعتیاد به سیگار از عوامل موثر در این بیماری است هیچ‌گونه شواهدی دال بر شدت موثر بودن غربالگری برای تشخیص سرطان ریه در دست نیست ولی توصیه می‌شود در سنین بالای ۵۰ سال رادیوگرافی سالانه ریه انجام شود؛ به‌خصوص در موارد اعتیاد به سیگار و وجود علائم ریوی این مسئله بیشتر توصیه می‌شود.

از نشانه‌های سرطان ریه، می‌توان به: درد در سینه، گرفتگی صدا یا صدای خش‌دار، دشواری در تنفس و تنگی نفس، سرفه خونی یا مخاط خونی حتی در مقدار کم، عفونت‌های تنفسی مکرر و عودکننده مانند برونشیت و سینه پهلو و سرفه مزمنی که برای حداقل هشت هفته ادامه داشته است، اشاره نمود.

سرطان پستان(سینه)

سرطان پستان ناشی از رشد خارج از قاعده سلول‌های غیرطبیعی در پستان است در هر دو نوع تومورهای خوش‌خیم و بدخیم،

رشد سریع و زیاد سلول‌ها وجود دارد روند زیاد شدن سلول‌ها در تومورهای خوش‌خیم در مرحله مشخصی متوقف می‌شود، در تومورهای بدخیم این رشد به صورت غیر قابل مهار ادامه می‌یابد تا حدی که در صورت عدم درمان، تمامی قسمت‌های بدن را تحت تأثیر قرار داده و از کار می‌اندازد.

شایع‌ترین نوع سرطان پستان، سرطان از منشاء مجاری شیری است و از آنجا که این نوع بافت بیشتر در یک چهارم بالایی و خارجی پستان وجود دارد، در حدود نیمی از سرطان‌های پستان در ربع فوقانی و خارجی آن یافت می‌شوند.

علائم این سرطان عبارتند از: درد زیر بغل و سینه که در طول سیکل قاعدگی تغییر نمی‌کند، قرمزی پوست سینه مانند پوست نارنجی، تشکیل جوش در اطراف نوک پستان‌ها، ترشحات از نوک سینه، احتمالا حاوی خون، تغییر در اندازه یا شکل سینه، لایه برداری، پوسته پوسته شدن پوست روی سینه یا نوک سینه، توده یا تومور پستان

سرطان آندومتر(بافت رحم)

امروزه یکی از شایع‌ترین دلایل سرطان دهانه رحم در تمام جهان، ویروس ایجادکننده زگیل تناسلی است که تحت عنوان اچ‌پی‌وی (HPV) شناخته می‌شود این ویروس در انواع مختلفی وجود دارد که همه آنها منجر به سرطان دهانه رحم نمی‌شوند اما بعضی از انواع آن خطرناک هستند در صورت ابتلا به نوع پرخطر این ویروس‌ها فرد باید برای رد سرطان دهانه رحم، تحت ارزیابی‌های دقیق و منظم قرار بگیرد برای

این منظور باید معاینه دوره‌ای متخصص زنان و تست پاپ‌اسمیر به‌صورت سالانه انجام شود. این تست با بررسی پاتولوژیک سلول‌های دهانه رحم می‌تواند بدخیمی را در مراحل اولیه تشخیص دهد. سرطان دهانه رحم با توجه به میزان نفوذ و پخش شدن در بافت، درجات مختلف و شیوه‌های درمانی متفاوتی دارد.

علائم سرطان رحم عبارتند از: خونریزی غیرطبیعی از واژن (معمول‌ترین نشانه)، ترشحات واژنی، درد هنگام ادرار و یا رابطه جنسی، درد لگن، ادرار کم، خون در ادرار یا مدفوع، یبوست و اسهال، و حرکات روده تحریک پذیر.

عامل سرطان چیست؟

به طور کلی باید گفت ۵ عامل اساسی در بروز سرطان نقش دارداولین عامل شیوه نادرست زندگی است که شامل رژیم غذایی نادرست و نداشتن فعالیت بدنی می‌شود.

دومین عامل سیگار کشیدن و سپس بروز عفونت هاست و بعد از آن عوامل شغلی و قرار می‌گیرد از عوامل دیگر که در ایجاد سرطان نقش دارند آلودگی‌های زیست محیطی از جمله مواد شیمیایی مختلف که به اشکال متفاوت در بخش‌های مختلف زندگی روزمره‌ی ما نقش دارند می‌باشند انواع اشعه‌های رادیواکتیو، اشعه‌ی ایکس و کیهانی اشعه‌هایی که باعث یونیزه کردن سلول‌هایی که می‌گردند در ایجاد سرطان نقش دارند از دلایل اصلی سرطان می‌توان به شمار آورد. همچنین باید توجه داشت که بالارفتن سن ازدواج و کم شدن تعداد بارداری در زنان، از

عوامل اصلی بروز سرطان‌های زنانه می‌باشد.

چطور از انواع سرطان پیش‌گیری کنیم؟ ورزش بخصوص اگر در طبیعت و در معرض نور آفتاب صورت گیرد در کنار سایر عوامل زندگی سالم بیشترین تأثیر را بر سلامت بدن دارد تحقیقات نشان می‌دهند که ریسک سرطان روده، مقعد، تخمدان، ریه و پروستات با چهار ساعت ورزش در هفته می‌تواند به بیش از ۲۰ درصد کاهش یابد ریسک ابتلا به سرطان پانکراس و سینه نیز توسط ورزش کاهش می‌یابد ریسک ابتلا به سرطان روده‌ی بزرگ و مرگ و میر ناشی از آن با ورزش کاهش می‌یابد.

پیش‌بینی شده که با تغییر رژیم غذایی معمول که مبتنی بر مواد حیوانی است به رژیم غذایی مبتنی بر مواد گیاهی بخصوص بصورت تازه و خام، و همچنین خودداری کردن از مصرف غذاهای فرآوری مانند کنسروها، گوشت‌های نمک‌سود و بو داده، غذاهای موسوم به فست‌فود Fast Foods و سوسیس و کالباس میزان سرطان‌های مختلف به حداقل نصف میزان امروزه کاهش خواهد یافت. جالب است بدانیم در طبیعت سرطان در حیوانات گوشت‌خوار بیش از گیاهخواران و میوه‌خواران دیده می‌شود.

تحقیقات نشان می‌دهند که کسانی که مصرف فیبر غذایی بالا دارند ۵۰ درصد کمتر به سرطان روده‌ی بزرگ دچار گشته، میزان ابتلا آنان به سرطان‌های دیگر نیز از سطح متوسط جامعه پایین‌تر می‌باشد.

همچنین بعضی از رفتارها، اعم از داشتن شرکای جنسی متعدد، عدم توجه کافی

به بهداشت ناحیه تناسلی و بی‌توجهی به عفونت‌ها و بیماری‌های زنانه، ریسک ابتلا به سرطان‌های زنان را افزایش می‌دهد، که لازم است از آن‌ها دوری کنیم.

منابع:

Anand P, Kunnumakkara AB, Sundaram (C, et al " Cancer is preventable disease that requires major life style changes" ۲۵ Pharm Res (۹): ۲۰۹۷-۲۱۱۶. doi: ۱۰.۱۰۰۷/s/۱۱۰۹۵-۱۱۰۸-۹۶۶۱-۹

Hanley AJ, Johnson KC, Villeneuve (PJ, Mao Y, and the Canadian Cancer Registries Epidemiology Research Group Physical activity, anthropometric factors and risk of pancreatic cancer: results from the Canadian enhanced cancer surveillance system Int J Cancer ۲۰۰۱; ۹۴: ۱۴۰۱-۱۴۰۷

McTierman A, Behavioral risk factors (in breast cancer: can risk be modified? Oncologist ۲۰۰۳; ۸: ۳۲۶-۳۲۸

Chang SC, Ziegler RG, Dunn B, et al (Association of energy intake and energy balance with postmenopausal breast cancer in the prostate, lung, colorectal and ovarian cancer screening trial Cancer Epidemiol Biomarkers Prev ۲۰۰۶; ۱۵: ۳۳۴-۳۴۱

مادر شدن را برای دختران جامعه عقلانی کنیم!

■ (پیرو مصاحبه مدیر کل بانوان سازمان تبلیغات اسلامی)

مهرداد اسدالصح

فرزندآوری کاهش پیدا کرده است. از طرفی رشد شهرنشینی و زندگی شهری پرورش فرزندان را با مشکلات جدید و جدی تری روبرو ساخته است معماری و ساخت شهری، افزایش آسیب‌های اجتماعی، کاهش اعتماد اجتماعی و... را شاید بتوان از مهمترین عوامل کاهش تمایل به فرزندآوری دانست.

بنابراین با پیچیدگی جوامع جدید نگرانی‌های تربیتی خانواده‌ها افزایش یافته چرا که امروزه امر تربیت بر عهده چندین نهاد قرار گرفته است. و از خانواده، آموزش و پرورش تا رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی در این امر مهم دخیل هستند. و از آنجایی که امروزه تربیت فرزندان در خانواده علی‌رغم تمام تغییرات هویتی در خانواده‌ها، عمدتاً بر عهده زنان قرار دارد، مادر شدن را برای زنان با مسائل بیشتری روبرو ساخته است. با بالا رفتن سن ازدواج و تغییر نگرش افراد جامعه به ازدواج و رواج روابط خارج از چارچوب خانواده در کنار عوامل دیگری چون افزایش آمار طلاق در کاهش تمایل به فرزندآوری موثر بوده‌اند. در حالی که بین فرزندآوری و ثبات خانواده یک رابطه متقابلی وجود دارد و در واقع همان گونه که تعداد فرزندان در افزایش پایداری خانواده نقش دارند. بی‌ثباتی و ناپایداری خانواده نیز در کاهش تمایل به فرزندآوری نقش دارد؛ بنابراین می‌توان گفت ترس از ناپایداری خانواده در کاهش تمایل به ازدواج و فرزندآوری بسیار موثر بوده است. با توجه به این نکات علی‌الخصوص بحران جمعیتی در جامعه، ضرورت بازاندیشی جدی در الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت را بیش از پیش مشخص می‌کند. البته باید به این نکته توجه داشت که این موضوع در کوتاه مدت به بار نخواهد نشست. و اگر از کمی‌نگری نهادهای فرهنگی کاسته شود. می‌توان امیدوار بود برنامه‌ریزی‌های صحیحی صورت گیرد.

بویژه در زنان و همچنین نگرانی از تامین مالی فرزندان شده و هزینه‌های فرزندآوری که در شرایط فعلی به شدت رو به افزایش بوده را با چالش‌های جدی‌تری مواجه ساخته است. از نگاه مردم بی‌ثباتی اقتصادی اولین و اصلی‌ترین علت در کاهش بُعد خانوار است. این موارد گرچه از اهمیت بسیار بالایی برخوردار هستند اما نقش عوامل فرهنگی، در حالی که به حاشیه رانده می‌شوند تأثیر عمده‌تری دارند.

تصور هر فرد از خود را هویت شخصی آن فرد می‌نامند این تصور که با ارزش گذاری همراه می‌باشد در طول زمان تحول پیدا کرده است از جمله این تحولات هویتی در گذار از سنت به مدرن، افزایش روحیه فرد گرایی در افراد و کاهش توجه به مصالح اجتماعی و دیگران است در دنیای امروزی آنچه برای افراد اهمیت و اولویت بیشتری دارد منافع شخصی است و خودخواهی‌های فردگرایانه جایگزین فداکاری‌ها و همدلی‌های جامعه سنتی گذشته شده است. در سبک زندگی مصرفی جامعه امروزی، فرزند آوری به یک هزینه اضافی مادی و معنوی تبدیل شده است. تغییر نگرش افراد بویژه زنان جامعه از نابرابری‌ها و حقوق جنسیتی، بویژه تغییر نقش‌های خانوادگی از دیگر عوامل مهم کاهش تمایل به مادری و فرزندآوری است چرا که شتاب تحولات هویتی در خانواده بین زنان و مردان یکسان نبوده. به طور مثال زنان، امروزه با سرعت بیشتری نقش‌هایی را که در گذشته مردانه تلقی می‌شد را پذیرفتند. اما مردان تمایل چندانی به پذیرش نقش‌های خانگی که در گذشته عمدتاً بر عهده زنان بوده است ندارند. افزون بر آن ساخت مردانه جامعه با افزایش فعالیت اجتماعی زنان تغییر چندانی پیدا نکرده. بنابراین با افزایش مشغله‌های یک زن، از گرایش او به ازدواج و

((تهاجم فرهنگی موجب شده تا دختران مادر شدن را غیرعقلانی بدانند)) عنوانی بود که چندی پیش در رسانه‌ها واکنش‌های زیادی را به همراه داشت این عبارت، بخشی از مصاحبه‌ی اخیر مدیرکل بانوان سازمان تبلیغات اسلامی است که بار دیگر بیسوادی رسانه‌ای و ساده انگاری متولیان فرهنگی از مقوله فرهنگ در جامعه ایرانی را به طرز مبتذلی به رخ کشید. مدت هاست که گفتارها و عملکردهای سطحی و شعارگونه نهادهای فرهنگی معمول شده و تا کی قرار است در این سیاست زدگی فرهنگی به سر ببریم مشخص نیست!

پیامبر(ص) فرمودند: ما انبیا به اندازه عقل مردم سخن می‌گوییم. در گفته ایشان نکته مهمی وجود دارد که توجه به آن در عصر سیطره رسانه بر زندگی انسان خالی از لطف نیست. به این معنا که حقایق عینی و واقعی را به شیوه‌ای بیان کنیم که به فراخور زمان برای مردم عادی قابل فهم و پذیرش باشد و همچنین کسانی که در مراتب بالاتری قرار دارند در ظاهر الفاظ محدود نشوند.

حال اظهار این مسئله با این مضمون که تهاجم فرهنگی مهمترین عامل بی ارزش شدن مادری در جامعه است. فارغ از درست و نادرست بودن آن در شرایط فعلی که وضعیت اقتصادی به مهم‌ترین دغدغه خانواده‌ها تبدیل شده است؛ مایه فضاخت است. بطور کلی مهمترین عواملی که مادر شدن در جامعه فعلی را با چالش مواجه ساخته است در سه حوزه فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

وضعیت نابسامان اقتصاد برآمده از سوء مدیریت‌ها و ضعف سیاست گذاری‌ها و افزایش تورم و بیکاری، تأثیر بسزایی در زندگی مردم داشته است از طرفی عدم نظارت صحیح بر دستگاه‌های دولتی و خصوصی منجر به نگرانی از آینده شغلی

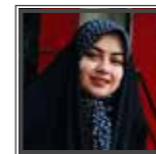
سرورپیس خبری:

زنان آتش نشان، آب روی آتش

■ نگاهی اجمالی به مسئله حضور بانوان آتش نشان

ماده نیری

مثال در کلاتتریها افسران زن هستند و به امور مربوط به بانوان رسیدگی می کنند اگر کادر اداری سازمان آتش نشانی را فاکتور بگیریم، به جرأت می توان گفت تنها سازمانی است که نیروی عملیاتی زن ندارد که این با توجه به مأموریتها قطعاً الزامی و ضروری است در خیلی از حوادث حریق و نجات، زنان دچار آسیب دیدگی می شوند که امداد رسانی توسط نیروهای آقا، سخت است و حضور زنان آتش نشان مشکل را برطرف می کند امروز با توجه به نیاز جامعه حتماً جذب زنان آتش نشان ضروری است و مسئولان برای این کار نباید بیش از این تعلل کنند حضور بانوان در آتش نشانی مسئله ایست که این روزها به آن توجه بیشتری از جانب مسئولان ذی ربط شده است اواخر فروردین ماه آزمون علمی آتش نشانی توسط سازمان سنجش برگزار می شود بعد از آزمون هم آزمون عملی برگزار می شود و سپس پذیرفته شدگان وارد فاز تست های مصاحبه روانشناسی و پزشکی شده و بعد از آن جذب سازمان می شوند.

باید به تمام ابعاد حادثه ای رخ داده توجه بیشتری داشت بروز حوادث خاص و وجود یک هم نوع که نیاز های بانوان گرفتار در حادثه را خود لمس و درک کرده باشد ضرورت حضور آتش نشانان زن را چند برابر می کند و حضور زنان

“
عملیات های آتش
نشانی صرفاً اطفاء
حریق نیست!
”

برای امداد رسانی در برخی از حوادث احساس می شود بانوان در شرایط حساس در کنار هم نوعان خود قطعاً برای بهتر شدن شرایط خدمات رسانی به همشهریان کمک شایانی خواهند کرد. امروزه در اکثر سازمان ها و نهادها و حتی ارگان های نظامی نیروی عملیاتی، زنان حضور دارند و فعالیت می کنند؛ به طور

از اوایل آذر ماه امسال خبرهایی مبنی بر حضور و جذب بانوان آتش نشان در شهرداری شهر تهران مطرح شد مراحل استخدام بانوان آتش نشان از ۵ اسفندماه شروع شده است و بعد از ثبت نام و گذراندن مراحل مربوطه زنان آتش نشان جذب سازمان آتش نشانی شهرداری می شوند از آن جایی که بخش عمده ای آتش سوزی ها در خانه ها رخ می دهد و مدیریت خانه ها با بانوان است و عموماً هم مهارت کافی برای اطفای حریق ندارند، نبود آتش نشان های زن در این بخش بسیار احساس می شود چهارده سال است که از فراخوان آتش نشانی کرج برای جذب اولین آتش نشانان زن خاورمیانه می گذرد که تعداد اندکی از بانوان با گذراندن آزمون های سخت علمی و عملی به این جایگاه رسیدند اما همچنان موانعی بر سر راهشان وجود دارد بزرگترین این موانع، تلقی شدن این حرفه به یک فعالیت مردانه است؛ در حالی که این یک نگاه و تصویر یک بعدی از این فعالیت است و عملیات های آتش نشانی صرفاً اطفاء حریق نیستند و

«وَأَنْكَحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۚ
إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ؛
مردان و زنان بی همسر خود را همسر دهید. همچنین
غلامان و کنیزان صالح و درستکاران را؛ اگر فقیر و تنگدست
باشند، خداوند از فضل خود، آنان را بی نیاز می سازد.
خداوند، گشایش دهنده و آگاه است.» سوره نور/ آیه ۳۲

